GERECHTIGKEIT — (JUSTICE)

גערעכטיגקייט

בצדקתי החזקתי ולא ארפה (איוב, כ"ז, 6).
פון מיין גערעכטיגקייט האלט איך זיך שטארק, און וועל איהר ניט פאר־לאזען.

„מיר ווילען, מיר מוזען זיין גערעכט אפילו צו די, צו וועמען מען עס גלוסט זיך אונז צו זיין אונגערעכט". וואודראו ווילסאן.

אפיציעלער ארגאן פון דער אינטערנעשאנאל לײדיעס גארמענט וואירקערס יוניאן

VOL. I. No. 38. New York, Friday, October 3, 1919. פרייטאג, דעם 3טען אקטאבער. PRICE 3 CENTS

סע מעלות פון וואך־ארבייט און פארגלייך מיט שטיק־ארבייט.

די דאזיגע רעוואלוציע איז געטריבען געווארען מיט א פאלשטענדיגען נצחון אין ניו יארק, נוארק, באסטאן, באלטי־מאר, ...

פערטעל יעהרליכער צוזאמענקונפט פון דער גענעראל עקזעקוטיוו באארד

דעם מאנטאג אין באפאלא, אין סטאטלער האטעל, פאנגען זיך אן די מי־טינגען פון דזש. עקזעקוטיוו באארד. די מיטינגען וועלען ווארשיינליך אנהאלטען איינינע טעג. זעהר וויכטיגע פראגען פאר דער גאנצער אינ־טערנעשאנאל אויף דער טאגעס ארדנונג.

דאס מאל וועט דער דזשענעראל עק־זעקוטיוו באארד פון דער אינטערנעשא־נאל לײדיעס גארמענט וואירקערס יוניאן פארזאמלען זיך צו איהר פערטעל־יעהר־ליכען מיטינג אין באפאלא. דער צוועק פון דעם מיטינג איז דער זעלבער, ווי פון די פריהערדיגע: צו נעהמען, זא צו זאגען, סטאק פון אלץ, וואס איז אויפגעטאן גע־ווארען זייט דעם לעצטען מיטינג אין פי־לאדעלפיא, און אויך בויען ווייטער די צו־קונפט פון דער אינטערנעשאנאל.

וואס אנבאטרעפט דאס ביז איצט אויפגעטאנע, קען מען זאגען אהן דער מינדעסטער איבערטרייבונג, אז נאך קיינ־מאל אין דער געשיכטע פון דער אינטער־נעשאנאל איז ניט אויפגעטאן געווארען אזוי פיעל נייעס און וויכטיגעס אין דעם לעבען פון די מיטגליעדער פון דער אינ־טערנעשאנאל, וויפיעל אין די לעצטע עט־ליכע מאנאטען, צוליעב וואס אויך דער מיטינג פון דזשענעראל עקזעקוטיוו באארד האט זיך שטארק פארשפעטיגט. דאס מאל איז אלעס געגאנגען מיט אזא איבערראשענדער שנעלקייט און איז גע־קרוינט געווארען מיט אזעלכע ערפאלגען,

אז איצט, ווען מעןווארפט א בליק אויף צוריק, פיהלט מען זיך כמעט ווי ער־שטוינט.

דאס סאמע וויכטיגסטע, וואס שטעהט אין סאמע פראנט פון אלץ, וואס איז אויפגעטאן געווארען, איז אהן צווייפעל

די איינפיהרונג פון וואך־ארבייט אין די וויכטיגסטע קלאוק־צענטרען אין אמערי־קא, און אויך אין פיעלע אנדערע אינדוס־טריען פון דער א. ל. ג. וו. יוניאן אין ניו יארק.

דאס איז געווען א רעוואלוציע אין דעם אמת'ען און בעסטען זין פון ווארט. און בעת מיר זעהען שוין איצט גאר פיע־לע גרויסע פאלגען פון אט דער ענדע־רונג, קען אבער ניט זיין דער מינדעס־טער צווייפעל, אז וואס ווייטער, דאס שטארקער וועלען זיך ארויסזעהן די גרוי־...

דר. ל. פרידלאנד, עדיוקיישאנאל דירעקטאר פון אונזער אינטערנעשאנעל יוניאן

א קאנפערענץ פון אלע ניו יארקער לאקאל עדיוקיישאנאל קא־מיטעס דעם מאנטאג פארנאכט.

דר. לואיס ס. פרידלאנד, פון'ם ענג־לישען דעפארטמענט אין ניו יארק סיטי קאלעדזש, איז לעצטע וואך אנגעשטעלט געווארען אלס דירעקטאר פון'ם עדיוקיי־שאנעל דעפארטמענט פון אונזער אינטער־נעשאנעל יוניאן. דר. פרידלאנד איז גוט באקאנט אין די עדיוקיישאנעל קרייזען ...

זער אינטערנעשאנעל, 31 יוניאן סקווער, רום 1002. דער קאנפערענץ וועט זיך אנפאנגען 6 אוהר, גלייך נאך דער אר־בייט.

ביי דיזען קאנפערענץ וועט פארגע־לייגט ווערען דער פלאן פון דעם עדיו־קיישאנעל קאמיטע פאר דעם נייעם סי־...

כע לאקאלס דיעזע קאמיטעס נאך ניט ערוועהלט געווארען, זאלען די סעק־רעטערע אפאינטען פארלויפיגע קאמיטעס צו אטענדען די קאנפערענץ, וועלכע קען אויף שפעטער ניט אפגעלעגט ווערען.

זאלען אלע סעקרעטערע דאס נעמען אין אכט.

* * *

די עדיוקיישאנעל קאמיטע פון דער אינטערנעשאנעל רופט א דזשאינט קאנ־פערענץ פון די עדיוקיישאנעל קאמיטעס פון אלע אינטערנעשאנעל לאקאלס פון גרייטער ניו יארק פאר מאנטאג פארנאכט, דעם 6טען אקטאבער, אין אפיס פון אונ־...

אינהאלט־פארצייכניס

„גערעכטיגקייט" נומער 38.

זייט 2. די וואך — נ. בוכוואלד.
זייט 3. בריעף צום רעדאקטאר.
זייט 4. א סאניטארי קאנטראל באארד פאר שיקאגא — דר. מאקס געטנער. אין דער קלאוק פרעסערס יוניאן, לאקאל 35 — דזש. ברעסלאוו.
זייט 5. אוים קאפעלוש מאכער! — א. סיל־ווער. וויקטארי באנקעט פון לאקאל 10. די לײדיס טיילארס אין באלטימאר, שלוס פון זייט 1.
זייט 6. מאדערנע צעכען און טרייד יוניאנס — דזשוליעט סטוארט פוינטץ.
זייט 7. ווילסאנ'ס קאפיטאל און ארבייט קאנפערענץ און אומזיסטע טרחה — ה. לאנג. די געשיכטע פון א שווערען קאמף און זיעג — י. מענקאף און מ. בעיל.
זייט 8. דער קוש — טאמאס קראג.
זייט 9. די יוניטי סענטערס אין פילאדעל־פיא — עללען א. קענאן.
זייט 10. פון רעדאקטאר'ס נאטיץ ביכעל.
זייט 11. דער גרויסער קאמף פאר יוניאניזם אין אמעריקא — ליליפוט.
זייט 12. אין דער טעאטער וועלט — דער קריטיקער.

לײדיס טיילארס פון באלטימאר געווינען זייערע פאדערונגען

אונזער לײדיס טיילארס יוניאן אין באלטימאר, לאקאל 101, האט מיט א פאר וואכען צוריק ארויסגעשטעלט פאדערונ־גען צו די בעלי בתים. די יוניאן האט ...

נויטיג. עס זיינען אבער דאך געווען צוויי פירמען, פוטשעל און טשערטקאף, וועלכע האבען זיך צוריקגעהאלטען פון אונטער־שרייבען דעם נייעם אגרימענט.

אויס'ן לעבען פון דער קלאוקמאכער יוניאן אין שיקאגא

פון ת. סקוהלמאן

ווען מיר זאלען וועלען באשרייבען אלעס וואס עס איז פארגעקומען אין דעם לעבען פון אונזער יוניאן פאר די לעצטע עטליכע מאנאטען, וואלט איך ערשטענס, נעדארפט פארנעהמען כמעט א גאנצען טמער „גערעכטיגקייט", און צווייטענס, וואלט איך געדארפט באזיצען די פעהיג־קייט און דעם טאלאנט פון א פראפעסיא־נעלען שרייבער. איך וועל זיך דעריבער אזוי גרוים ניט פארנעהמען. מיר וועלען בלויז אין קורצען פארצייכענען אזוי קורץ ווי מעגליך אלעס וואס עס איז, לויט אונ־זער מיינונג, וויכטיג און אינטערעסאנט.

פאראויסגעזאגט, ניט מקוים געווארען. קיין ערנסטע קאמפליינטס פון אונזערע ארבייטער הערט מען ניט, און מיר האפען אז אזעלכע וועלען אויך ניט פארקומען. אמת, כמעט יעדען טאג הערען מיר פון פארשיעדענע מאנופעקטשורערס, זיך באַ־קלאגען, אז זיי ווערען „אומגליקליך" און דאס יעדע וואך לײנען זיי צו „שווערע הונדערטער" נאך מיר טרייסטען זיך דער־מיט, וואס די עקסטרא קאסטען וואס זיי האבען, נעהמט ווארשיינליך אין גאנצען ניט פארלוירען, און א געוויסער טייל פון די געלדער נעהמט אין די פאקעטס פון אונזערע ארבייטער, וועלכע דארפען דאס נויטיג האבען.

מיט אונזער יוניאן. די ארבייטער אבער זיינען באשטאנען מעהרסטענס פון סלא־ווישע אפשטאמונג און מיר האבען זיך פשוט מיט זיי ניט געקענט צוזאמענרייד...

רען. א דאנק אבער דעם טיעם גייסט פון די קלאוקמאכער אין אלגעמיין און א דאנק די אונערמידליכע ארבייט פון ברודער גלאסמאן, וועלכער האט אריינגעלעגט זיין גאנצע ענערגיע, איז דער שאפ היינט צו טאג, איינער פון די בעסטע יוניאן שע־פער אין שטאדט, און די ארבייטער פון דיזען שאפ שעצען און אכטען זייער יו־ניאן וועלכע האט אויפגעטאן צו פארבעס־סערען זייער לאגע אין אזא קורצער צייט, צו אזא גרויסען גראד.

וועגען דעם שעהנעם שלום פון קלאוקמאכער סטרייק אין לאס אנדזשעלעס

דורך א טעלעגראמע פון פרעזידענט שלעזינגער איז שוין מיט צוויי וואכען צו־ריק, געווען געמעלדעט אין די „גערעכ־טיגקייט" וועגען דעם סעטעלמענט פונ'ם קלאוקמאכער סטרייק אין לאס אנדזשע־...

צו דער עהרע פון זייער באליבטען פרע־זידענט האט דער קלאוק מייקערס לאקאל פאראנשטאלטעט א באנקעט. דאס איז גע־ווען א מאסען־באנקעט אין פולען זינן פון ...

די וואך

פון ב. כוכואלה

דער צושטאנד פון שטאל סטרייק

דער אפּענסיוו נעגען דער פעסט... פון
אינדוסטריעלען אבסאלוטיזם.

* * *

True translation filed with the Postmaster at New York City on Oct. 3, 1919, as required by the Act of Congress approved Oct. 6th, 1917, known as the "Trading with the Enemy Act."

ענגלאנד פאראליזירט

דער אייזענבאהן סטרייק וואס קומט איצט פאר אין ענגלאנד איז א זאנדער־באַרער סטרייק. דאס איז מעהר א רע־וואלוציע איידער א סטרייק, כאטש די „אישו“ איז א גאנץ נעווענליכע, א גאנץ וואכעדיגע — העכערע ווידזשעס.

ווילסאן ברעכט צוזאמען

פריהייטס־קאנווענשאן אין שיקאגא

ווידער א ווילדער ראַסען־אויסברוך

בריעף צום רעדאקטאר

די שבת „פראגע“

א פאלקס שולע פאר מוזיק

דאס נאצ. אידישע יתומים הויז מאכט א דרייוו פאר $500,000

נעמט זיך אן פאר די אונגארן

פאַרשיעדענע קאמיטעס קענען זיך ווענדען מיט זייערע פארלאנגען און אנ־פראַגען צו דער דזשענעראל עקזעקוטיוו באַרד א. ל. ג. וו. י., סטאטלער האָ־טעל, באַפאלא, נ. י. אויף דעם זעלבען אדרעס קענען אויך געשיקט ווערען בריעף און טעלעגראמען.

GERECHTIGKEIT Maintained by and in the interest of the International Ladies Garment Workers Union, Office, 31 Union Square, New York, N. Y. B. Schlesinger, President; S. Yanofsky, Editor; A. Baroff, Secretary-Treasurer; E. Lieberman, Business Manager.

VOL. I. No. 38. New York, Friday, October 3, 1919.

Entered as Second Class matter January 25, 1919, at the Postoffice at New York, N. Y., under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 Act of October 3, 1917, authorized on January 25, 1919

א סאניטארי קאנטראל באארד פאר שיקאגא

פון דר. מאקס גאטנער.

ניט אלע, גלויב איך, פארשטעהען, וואס א „סאניטארי קאנטראל באארד" איז און אויך וואס עס איז איהר אויפגאבע.

גראדע איצט, ווען מיר זיינען אויפ'ן שוועל צו ארגאניזירען אין שיקאגא אזא באארד, איז נויטיג צו זאגען עטליכע ווערטער וועגען דער פראגע.

עס איז באוואוסט אז אלע ארבייטער אהן אויסנאמע ארבייטען אונטער אזעלכע באדינגונגען, וועלכע זיינען ניט נאר שעדליך פאר זייער געזונד, נאר גאנץ אפט ז״יך א געפאהר פאר זייער לעבען.

פיעלע געזעצע זיינען די לעצטע יאהרען געשאפען געווארען דאס צו פארמיידען; אבער ווען עס קומט צו „ארבייטער געזעצע" ווערען עפעס אזוי ווי די הענט אפגענומען: ביי אונזערע געזעץ-היטער... און אלעס בלייבט ביים אלטען. דער געזעץ איז טאקע-דא, אבער ווער קוקט זיך אום אויף איהם?

די פיהרער פון דער קלאוק מייקערס יוניאן אין ניו יארק האבען דאס איינגעזעהן, און, אזוי שנעל ווי די צייט איז געווארען גינסטיג, האבען זיי ערקלערט, אז די ארבייטער מיזען נעמען די סיטואציע אין זייערע אייגענע הענד און אליין אויפפאסען אז די געשאפענע געזעצע זאלען אפגעהיט ווערען אין די שעפער, אין באצוג די סאניטארי צושטענדען.

אבער די געזעצע זיינען אויך ניט געווען אין גאנצען צופרידענשטעלענד; דאן איז ארגאניזירט געווארען די ניו יארקער „דזשאינט באארד אוו סאניטארי קאנטראל", אלס צווייג פון דער קלאוק מאכערס יוניאן, וועלכע האט אויסגעארבייט אייגענע געזעצע און האט זיך גענומען אלס אויפגאבע, אכטונג צו געבען אז אלע דיזע געזעצע זאלען אפגעהיט ווערען.

דער ניו יארקער פראטאקאל, ארטיקעל 15, פון דעם ניו יארקער פראטאקאל אגרימענט, פארפאסט אין 1910, לויטעט: „די באארד דארף איינריכטען א מוסטער סטאנדארט פון סאניטארישע באדינגונגען, וועלכע זאלען אנטערטרוים ווערען אי די מאנופעקטשורערס, אי דער יוניאן, און ביידע זאלען זיין פארפליכטעט אויפצוהאלטען אזעלכע סטאנדארטס אזוי גוט ווי זיי קענען נאר".

דאן איז דאס געווען נאר אן עקספערימענט; אבער דער בולעטין, וועלכער ... אין 1917, ...

פון 1919 זיינען שוין עקזאמינירט געווארען 8448 מענשען.

דער באארד אוו סאניטארי קאנטראל באשעפטיגט זיך נאך מיט פיעלע אנדערע זאכען. נאר, ווי געזאגט, דאס פלאץ איז צו באשרענקט דאס אלעס אויסצורעכענען.

אלזא, עס איז קיין פראגע ניט אז די קלאוק מאכער אין שיקאגא דארפען זעהן צו עטאבלירען אזא באארד ווי די קלאוק מאכער פון ניו יארק האבען דאס געטאן שוין לאנג צוריק.

...

איך האף אז אזא באארד וועט באלד ארגאניזירט ווערען, ספעציעל ווען דר. פרייס פארשפרעכט אונז הילף פון זיין זייט. מיר ערווארטען דר. פרייס אין שיקאגא אין אקטאבער און עס וואלט גוט זיין צו האבען אלעס צוגעגרייט ביז יענער צייט. מען דארף אלזא, זיך באלד נעהמען צו דער ארבייט.

קלאוק מאכער פון שיקאגא, אויפמערקזאם!

עס עקזיסטירט אזא צומישעניש ביי אונזערע מעמבערס בנוגע פערמיטס, אז מיר פיהלען זיך געצוואונגען צו זאגען א ווארט אדער צוויי וועגען דעם.

אלע מעמבערס פון אונזער יו...

אין דער קלאוק פרעסערס יוניאן לאקאל 35

פון דזש. ברעסלאו

וואהשיינליך אינטערעסירט אונזערע מעמבערס צו וויסען וואס עס טוט זיך אין אונזער לאקאל, ווייל מיר האבען שוין לאנג קיין רעפארט ניט געשריבען. מיר קענען דא גלייך זאגען, אז אין לאקאל איז אלעס אין בעסטען ארדנונג. ווען איהר קומט אריין א פארנאכט אין אפיס, זעהט איהר גלייך אז איבעראל איז פול מיט לעבען. מעמבערס קומען / און צאהלען דיוס, מאכען קאמפליינטס, קומען צו שאפ מיטינגען, אייניגע קומען נאך „אדוויז", אנאנדערער אזוי זיך, גלאט זיך אויסרעדען זיין ביטער הארץ. און מיר קענען ...

יעדען פארזוך וואס איינער וועט מאכען ארגאניזאציע פון די ... גלייך פון אונז געסטאפט ווערען. מיר וועלען אנווענדען אלע מיטלען און מיר וועלען זיך פאר קיין זאך ניט אפשטעלען און מיר וועלען יעדען באס באזונדער געבען אזא פיים, אז זיי זאלען געדענקען, אז דאס וואס דער ארבייטער האט שוין איין מאל געוואונען וועט ער צוריק ניט אפגעבען. און צו אייך, ברידער פרעסערס, ווילען מיר זאגען, אז אויב מיט יעמאנדען וועט טרעפען אזא פאל, מעלדעט דאס גלייך אין אפיס און דער אפיס ...

מיטינג פון עקזעקוטיוו באארד פון דער ווייסט און דרעס מייקערס יוניאן לאקאל 25

ברידער יענגנד בארטאלא און ארור ד'עליא ווערען אינסטאלירט אלס מעמבערס פון עקז. באארד פון דעם אימפליענישען ברענטש.

א מיטטיילונג פון דער אמאלגאמייטעד לײדיס גארמענט קאטערס יוניאן, לאקאל 10, ווערט פארגעלעזען, און וועל...

א מיטינג פון עקז. באארד פון דער לײדיס ווייסט און דרעסמייקערס יוניאן לאקאל 25, אפגעהאלטען דינסטאג און, דעם 23טען סעפטעמבער, 1919. שוועסטער סערעה קאפען, טשערליידי.

עס ערשיינט א קאמיטע פון די ארבייטער פון לימאוסקי'ס שאפ אין ...

...

באארד אוו דירעקטארס באריכטעט ווערט אויפגענומען. אייניגע ווייכטיגע שאפ פראגען, ווי אויך אנגעלעגענהייטען וועלכע באריהרען די גאנצע אינדוסטריע, ווערען דיסקוטירט. זייער רעפארט ווערט גוטגעהייסען.

... באארד גוטגעהייסען פון עקז. באארד און א קאמיטע, באשטעהענד פון ברידער אנטאניני, אמיקא און שוועסטער מאררסאן און נארא לעווין ווערט ערוועהלט צו רופען די ארבייטער פון דיזען שאפ צו א מיטינג און ערקלערען זיי די מאטיוון פון עקז. באארד באשלוס.

י. שעהנהאלץ, סעקרעטער.

אויס קאפעליוש מאכער

פון א. סילווער.

(פארטזעצונג פון פאר צוויי וואכען).

הערט ושע, איך בעט אייך, און וואס מיין נאריש מאכען זיך איז באשטאנען:

איך האב, בפני כל עם ועדה, ארונטערגענומען פון זיך מיין קרוין און אפגעוואנקט!

לען, ווייל, ווי איך האב שוין געזאגט, א ציימונג קען קיין סוף ניט האלטען, און איך, פארשטעהט איהר מיך, בין שוין ב"ה א טאטע פון א קינד און ווי א זאך מאכט זיך, מיין יעצטיגע געליעבטע קען זיך נאך דערפון דערוויסען און — וואס טוט מען דאן?

...

— איז אונטער אזעלכע אומשטענדען, אז א יוניאן אפיסער וויל אויפגעבען זיין טשין, איז דאס זעלבע ווי א מאגארך ניט געביך אפ זיין קרוין אדער ער דאנקט אפ... פארשטאנען, ברידער?!

איז ווי שוין געזאגט, האב איך ביי דער אפיציעלער צושליסונג פון דער יוניטי הויז באשלאסען אפצודאנקען פון מיין אמט!

ווערט איהר דאך מיך וועלען פרעגען, ווארום גראדע האב איך אויסגעקליבען אזא צייט דורכצופיהרען דיעזע אומגעגעמע פראצעדורע?

וועל איך אייך דאכט זיך בלייבען שולדיג א קלארען תירוץ!

ס'איז געווען א מין אימפולס פון מאמענט!

...

איך האב אייך בלויז דערצעהלט א געשיכטעלע פון מיינע קינדער-יאהרען, א געשיכטעלע אויסגעמישט מיט יונגע אבער שארפע נשמה קאנפליקטען און הארצקלעמעניש.

די וואס האבען די חושים פון פארשטעהן און גלויבען, וועלען מיר מיטפיהלען אין מיין יעצטיגער טראגעדיע!...

— דער רצון הבורא איז אבער געווען אז מיין יעצטיגער שיידען זיך זאל אויך פארקומען אין א שעהנעם פאנטאסטישען גארטען, ניט מעהר ער, דער יעצטיגער גארטען באלאנגט ניט צו יענעם פיליפשען וועלמאזשני-פאן ד—סקי, נאר צו מיין געליעבטער אליין!...

נסים, כ'לעבען!

לײדיס טײלארס פון באלטימאר געווינען זייערע פאדערונגען

(שלוס פון זייט 1)

פעדעריישאן אוו לייבאר האט אין באלטימאר א ספעציעלע ארגאניזירער, מיסס אננא ניערי, וועלכע גיט זיך אפ מעהר ספעציעלל מיט דער לײדיס גארמענט אינדוסטריע. זי העלפט דארטען אונזער ...

וויקטארי באנקעט פון לאקאל 10

די קאטערס יוניאן לאקאל 10 האט לעצטען שבת אוונט געהאט א וויקטארי באנקעט, אין דעם גרויסען סענטראל אפערא הויז, 67טע סטריט און דריטע עוו.

...

מאָדערנע צעכען און טרייד יוניאָנס

פון דזשוליעט סטוּאַרט פּאָינץ

גאַנץ אַפּט ווערט אונטערשטראָכען דער אונטערשייד צווישען די צעכען פון מיטעלאַלטער, און די טרייד יוניאָנס פון דער איצטיגער צייט. לעצטענס אָבער איז ענטשטאַנען אַ נייע ריכטונג, וואָס אונטערשטרייכט זייער ענליכקייט. פאַר די יעניגע פון דער נייער ריכטונג זיינען די פאַראיינען פון די פּראָדוצירענדע אַרבייטער, וועלכע האָבען קאָנטראָלירט זייערע פאַכען מיט הונדערטער יאָהרען צוריק, גוטע מאָדעלען פאַר די פאַראיינען פון די ווידזש־אַרבייטער פון אַ סך אַ שפּעטערער צייט. דער „צעך־מאַן" פון אַמאָל זאָגט, דאָס ...

פון פּאַרלאַמענט, פאַר אַ „דזשאָינט קאָמיטע" פון מינען־אייגענטימער, מינען־אַרבייטער און „דאָס פּובליקום".

ראָבערט סמיילי, דער פיהרער פון די מיינערס, האָט פון די עדות אַרויסגעצויגען די געשיכטע פון דעם ניט פאַרדיענטען רייכטום פון די מינען־באַזיצער, וועלכע זיי שלעפּען אַרויס פון דעם אַרבייטער'ס געזונד און לעבען. עס איז דאָרט באַוויזען געוואָרען, דאָס וועהרענד די קיהלען־גרעבער זיינען געצוואונגען צו וואוינען מיט זייערע פאַמיליען אין איין צימער, פאַרוואַרינען די מינען־אייגענטימער גאַנצע פּאַלאַצען און לעבען אין גרויס ...

קאָנטראָל איז פונדאַמענטאַל דערזעלביגער ווי דער פּלאַן פון דער ענגלישער קאָהל־קאָמישאָן. די אַרבייטער, די טעכנישע אויפזעהער און דאָס פּובליקום דאַרפען זיין גלייך פאַרטראָטען אין דעם נאַציאָנאַלען דירעקטאָריום פון די אייזענבאַהנען, לויט דעם פּלאַמב־פּלאַן: די אייזענבאַהנען דאַרפען איבערגענומען ווערען, און מען דאַרף פאַר זיי באַצאָהלען, לויט זייער אמת'ען ווערטה. דער „וואַסער סטאָק" וועט אַזוי נאָך אַרויסגעקוועטשט ווערען, פאַר וועלכען זייערע באַזיצער לאָזען זיך איצט צאָהלען „דיווידענדס". דער שטאַאט זאָל אָנהאַלטען ...

...

עס איז אָבער אַ מערקווירדיגע זאַך! די זעלביגע מעטאָדע פון אַ דרייפאַכער פאַרוואַלטונג איבער די אינדוסטריען איז שליסליך אויך אָנגענומען געוואָרען ...

... טע זיינען געווען גאַנץ טאָלעראַנט צו זייערע סאָציאַליסטישע מיטגליעדער, אַזוי לאַנג ווי זייער אַנימאַציע האָט זיי ניט פאַראורזאַכט פיעל זאָרג."

מאַגען מאַטיוועז

עקס־לאַקס איז אַ גוטע זאַך,
זיס ווי פּאָמעראַנצען;
ווען די קינדער זעהען עקס־לאַקס,
זינגען זיי און טאַנצען.

גיב אונז עקס־לאַקס, מאַמעניו,
ליאַרמען זיי און שרייען,
דאָס וועט אונז פון מאַגען־קרעמפּף,
פון מאַגען־וועה באַפרייען.

און די מאַמע מיט פאַרשטאַנד,
לאָזט זיך ניט לאַנג בעטען;
זי קויפט אַ באָקסעלע עקס־לאַקס
און גיט זיי צו טאַבלעטען.

ווילסאָן'ס קאַפּיטאַל און אַרבייט קאָנפערענץ און אומזיסטע טרחה

פון ה. לאַנג

מ'דאַרף ניט זיין קיין נביא פאָראויסצוזאָגען, אַז דער קאָנפערענץ פון קאַפּיטאַל און אַרבייט, וואָס פּרעזידענט ווילסאָן רופט אויף דעם 6טען אָקטאָבער וועט קיין נייע בלאַט אין דער געשיכטע ניט אַריינשרייבען. שוין איצט זעהט מען, אַז ער וועט קיין ווירקונג ניט האָבען.

...

באַנגען אונזערע וועלען שוין זיך אָנכאַפּען פאַר דעם מיט ביידע הענד. זיי האָבען אַלזאָ ביידע געגלויבט, אַז דער קאָנפערענץ וועט קענען פאַרמיידען און אויפטרייסלונג אין די וויכטיגסטע אינדוסטריען פון לאַנד. אויסגעלאָזען האָט זיך אָבער אַנדערש.

...

שעהנע דזשענטעלליים און אַללריים ביי אַלערליי ענינים; אָבער דאָרט וואו עס האַנדעלט זיך ווענען שאַפען אַ נייעם סאָרט בעציהונג צווישען „קאַפּיטאַל און אַרבייט" איז ניט וויכטיג דער באַרבער טרייד און עס זיינען ניט וויכטיג די אַוועראַל מאַכער ...

...

ווי די לאַגע איז איצט וועט ניט דער קאָנפערענץ, בעשטימען די ווייטערע בעציהונגען צווישען קאַפּיטאַל און אַרבייט אין אונזער לאַנד, נאָר דער אויסגאַנג פון שטאָהל־סטרייק; דער קאָנפערענץ, אַפילו ווען ער זאָל שיינען פאַר דער וועלט פאַר עפּעס רעכטס האָט שוין פערלאָרען זיין געשיכטליכע בעדייטונג.

דאָס איז איינגענטליך די אַלגעמיינע מיינונג אין דער אַרבייטער בעוועגונג און מאחורי הפרגוד רעדט מען, אַז אַפילו אין דעם אָפיס פון דער אַמעריקאַן פעדערייטשאַן אָוו לייבאָר איז מען שוין אויך ניט מעהר בעגייסטערט פאַר דעם. פשוט, מיט דעם ניט קענען פאַרלויפיג פערמיידען דעם שטאָהל סטרייק האָט דער גאַנצער פּלאַן זיך אַרויסגעוויזען פאַר אַ „פעיליור"...

פאַרוואָס די אַרבייטער בעוועגונג זאָל ניט זיין בעגייסטערט פאַר דעם קאָנפערענץ ...

...

די אייזענבאַהן אַרבייטער און זיי האָבען געדאַרפט האָבען אַ פאַרטרעטער.

די אייזענבאַהן יוניאָנס פּראָטעסטירען טאַקי, צוליעב זייער פּראָטעסט, האָט זיך איצט צוריקגעצויגען פון דער קאָמיסיע לויס, דער עקטינג פּרעזידענט ...

... און זי וועט פאַרגעסען ווערען. אַזוי שנעל ווי דער קאָנפערענץ וועט פאַראַרבער ווערט מען באַלד פערגעסען אַן דעם גאַנצען טאַראַראַם. דער קאָנפערענץ קען שוין קיין פּוראָר ניט מאַכען. אומזיסט געווען די טרחה...

די געשיכטע פון אַ שווערען קאַמפף און אַ גרויסען זיעג!

(אַ פולער באַריכט פון לאָס־אַנדזשעלעס קלאָוקמאַכער סטרייק)

ווערטער רעדאַקטאָר פון די „גערעכטיגקייט": —

בעפאָר מיר קומען צום עצם סטרייק באַריכט, ווילען מיר באַמערקען אַז די אורזאַכע פון אונזער ניט שרייבען אין די ...

...

בען ערקלערט, אַז די מאַנופעקטשורערס פּלאַנעווען אויפצומאַכען די ווינטער אַרבייט בעפאָר דעם 1טען סעפּטעמבער. אום צו קענען דאַמאָלס באַקעמפען די יוניאָן.

עס איז ווינשענסווערט צו באַמערקען ...

...

פון די יוניאָניסטען מיט האַרץ. היינט עס, אַז ס'ווערט געהן צום קאָנפערענץ און די אייזענבאַהן יוניאָנס ...

דזשאנקשאנס געגען פיקעטען, און אלס געוועזענע ארבייטער אליין גענומען אונטערשטעלען. ארבייטער אלס סקעבס איז געווען אונמעגליך צו קריגען.

די יוניאן האט זיך, נאטירליך, ניט אונטערגעגעבען. מען האט זיך צוגעפאסט מיט'ן סטרייק צום אינדזשאנקשאן, און זעהענדיג אז דער סטרייק ווערט א פארביסענער, האבען מיר גענומען זוכען מיטלען פאר פינאנציעלער שטיצע פאר אונזערע מעמבערס ביים יעצטיגען יקרות. גלייך האט אונזער לאקאל 8 פון סאן-פראנציסקא זיך אפגערופען ברידערליך און געשיקט גלייך 2 הונדערט דאלאר פון די טרעזשורי און געטעקסט אלע זייערע מעמבערס, מענער מיט 2 דאלאר און פרויען מיט 1 דאלאר א וואך, פאר די גאנצע צייט פון סטרייק. דער לאקאל האט אויך געמאכט א פיק-ניק בענעפיט פאר אונזער סטרייק, ביישטייערענדיג די רונדע סומע פון 2,600 דאל. דער לאקאל האט אויך ארויסגענומען א געוויסע צאהל פון אונזערע סטרייקער צו זיך און זיי באזעצט אין זייערע שעפער מיט ארבייט.

אונזער לידיס טיילאר יוניאן, לאקאל 97, פון לאס-אנדזשעלעס, האט איינבערופען א רעליעף קאנפערענץ פון אלע ראדיקאלע ארגאניזאציאנען, אום צו שאפען פינאנציעלע הילף פאר אונזער סטרייק, און דורך דעם קאנפערענץ איז געווארען געזאמעלט ביי 15 הונדערט דאלאר.

אונזער אינטערנעשאנעל, זייענדיג פארנומען מיט מעהרערע און גרעסערע קעמפפע אין דערהיים און זייענדיג ווייט אוועק פון אונז, האט אונז געשטיצט מיט דער קליינער סומע פון 2 טויזענד דאלאר.

מיר האבען אויך ארויסגעשיקט א הילפס-רוף צו אונזערע שוועסטער לאקאלס איבער'ן לאנד, צו וועלכען די גאר גרויסע צאהל פון אונזערע לאקאלס האבען ניט געענטפערט. מיט די אויסנאמע פון עטליכע לאקאלס, האבען אלע איבעריגע, ווי עס ווייזט אויס, אונזער רוף קיין אויפמערקזאמקייט געשאנקען. מיר האבען אויך נעקראגען אביסעל שטיצע פון אנדערע אידישע און קריסטליכע יוניאנס, אויך פון א גרויסע צאהל ארב. רינג ברענטשעס איבער'ן לאנד.

ווען אונזער אודיטינג קאמיטע וועט זיין פארטיג מיט'ן רעפארט, וועלען מיר דאס פארעפענטליכען מיט אלע איינצעלהייטען.

און אזוי האבען מיר געטריט טאן דאס בעסטע און געהאלפען אונזערע נויטליידענדע מעמבערס.

ארום אנפאנג אויגוסט האבען די מאנופעקטשורערס אריינגעשיקט צו דער יוניאן אן אנבאט וועגען א סעטלמענט, וועלכער האט אבער נישט געקענט אנגענומען ווערען צוליעב די נידעריגע סקיילס וועלכע זיי האבען פארגעשלאגען. נאך דעם אפהאלטען פון עטליכע קאנפערענצען נישט קענענדיג קומען צו קיין צופרידענשטעלענדען סעטלמענט, זיינען די קאנפערענצען געווארען אפגעבראכען. ארום דעם 15טען אויגוסט ווענדעט זיך מר. ב. קאהן צו ביידע צדדים, איינלאדענדיג צו א קאנפערענץ, וואו ער באט אן זיין דינסט אלס מידיאייטאר-טשערמאן, וואס ביידע צדדים נעמען אן, און עטליכע קאנפערענצען ווערען אפגעהאלטען, אבער פון א צופרידענשטעלענדען סעטלמענט איז נאך אלץ ווייט.

אין דער לאגע האט זיך ניט געזעהען קיין ענדערונג ביז דעם 20טען אויגוסט, ווען אונזער באליעבטער פעלד-מארשאל, פרעזידענט שלעזינגער, קומט אן אין שטאדט. נאר אנדערש האבען גענומען פיהלען אונזערע קלאוקמאכער און אויך אונזערע מאנופעקטשורערס.

ראשית האלט ברודער שלעזינגער א מיטינג מיט די סטרייק קאמיטע און קאנפערענץ קאמיטע, און באטראכט גענוי די אישום פון סטרייק, און טאקע דעמזעלבען אווענט האט ער שוין געהאט א קאנפערענץ מיט די מאנופעקטשורערס, און ווען ברודער שלעזינגער, אדרעסירענדיג אויף צו מארגענס דעם ערשטען מיטינג פון די סטרייקער אין א פול געפאקטען האל, האט צווישען אנדערעס אויסגערופען: „דער נעקסטער מיטינג, וואס איך וועל אייך אדרעסירען, וועט זיין אדער א זיעגס-מיטינג, וואו דער אויסגעארבייטער אגרימענט וועט פאר אייך פארגעלעזען ווערען פאר גוטהייסען, אדער עס וועט זיין א קריעגס-ערקלערונגס-מיטינג, און די גאנצע אינטערנעשאנעל וועט זיך אריינווארפען אין קאמפף" — האבען זיך די אפלאדיסמענטען געקענט הערען בלאקס ווייט.

און דער נעקסטער מיטינג איז טאקי געווען א זיעגס-מיטינג!

דאס איז געווען מאנטאג, דעם 25טען אויגוסט, וואו דער אגרימענט, אויסגעארבייט פון ברודער שלעזינגער, איז איינשטימיג אנגענומען געווארען.

אויף שנעל איז א „וויקטארי באנקעט" ארראנזשירט געווארען, אלא ניו יארק, פאר מיטוואך, דעם 27טען אויגוסט, וואו 300 פערזאן, מעמבערס און געסט, זיינען געווען אנוועזענד און געפייערט דעם זיעג מיט ברודער שלעזינגער בראש. ביים באנקעט איז ברודער שלעזינגער פרעזענטירט געווארען פון דער יוניאן מיט א זילבערנע סיגארעט-קייס, און לאנג-לאנג וועט דער אווענט נישט פארגעסען ווערען ביי די אלע וואס זיינען געוועזען אנוועזענד.

און איצט ווילען מיר באדאנקען אונזער אינטערנעשאנעל יוניאן בכלל און ברודער שלעזינגער בפרט פאר'ן העלפען דערפיהרען אונזער קאמפף צו א זיעג. אויך באדאנקען מיר אלע אינטערנעשאנעל לאקאלס וועלכע זיינען געוועזען ברידערליך גענוג צו שטיצען אונזער סטרייק פינאנציעל. ספעציעל באדאנקען מיר לאקאל 8 פון סאן פראנציסקא, וועלכער האט געוויזען א מוסטער פון ברידערליכקייט! מיר באדאנקען אויך אלע אנדערע יוניאנס, ארב. רינג ברענטשעס פאר זייער פינאנציעלער שטיצע. מיר באדאנקען די לידיס טיילארס יוניאן, לאקאל 97, פון לאס אנדזשעלעס, פאר זייער פינאנציעלע שטיצע, און די רעליעף קאנפערענץ פון אלע ראדיקאלע ארגאניזאציאנען וועלכע האבען געהאלפען אונזער סטרייק פינאנציעל. מיר באדאנקען אויך אלע פערזאנען וועלכע האבען גענומען אנטייל אין אונזער סטרייק צו העלפען אונז פינאנציעל און מאראליש.

א ספעציעלען דאנק ווילען מיר אויסדריקען עפענטליך צו מר. ב. קאהן, וועלכער איז געווען דער טשערמאן פון אונזערע קאנפערענצען מיט די מאנופעקטשורערס ביז דעם סיינען פון אגרימענט.

י. מענקאף.
מ. בעיל.
פרעס קאם. ל. 52 א. ל. ג. וו. י.

דער קוש

ערצעהלונג

פון מאמאס קרעצ. אידיש פון זישא לאנדוי

(שלום).

ווי זאנדערבאר האט זי גערעדט. איך האב זיך פארלארען, ענדליך האב איך ארויסגערעדט:

„ווי פריידיג ביסטו היינט, העלענא."

ערענסט האט זי א קוק געטאן אויף מיר. האט גארנישט ניט געענטפערט. מאדנע האבען געקוקט איהרע אויגען. קיינמאל האב איך זיי נאך אזוי ניט געזעהן.

זי האט מיר, ווי אלע מאל, געזאגט א גוטע נאכט. איהר קול האט געקלונגען רוהיג און איהר האלטונג איז געווען ווי אלע מאל. איך האב באמערקט, אז איידער זי איז אוועק, האט זי דאס צימער געבראכט א ביסעל אין ארדנונג. דאך האט זיך געפיהלט אין איהר עפעס, וואס האט מיך געמאכט אומרוהיג. ביי מיר איז געבארען געווארען א געדאנק, זיך ערנסט דורכצורעדען מיט איהר וועגען דעם אלעם, אבער איך האב עס ניט געטאן. מיר האט זיך אויסגעוויזען, אז איך פיהל אויף זיך דעם בליק פון איהרע ברייט געעפענטע אויגען, ווען זי האט פארלאזען דאס צימער.

איך בין א געוויסע צייט געזעסען אין עס-צימער, דערנאך בין איך אוועק אין קאבינעט.

ווי שטענדיג, האב איך פריהער א ביסעל געלעזען, איידער איך האב פארלאשען דעם לאמפ.

איך בין איינגעשלאפען, איך האב קיין חלומות ניט געהאט. מיטאמאל האב איך זיך אויפגעכאפט. עס איז געווען יענע שטיינליך-וואכיגע שעה פון גרויע דעמערונגען, וואס קומט איידער עס ווערט אין גאנצען ליכטיג. איך בין געלעגען און געטראכט זאנדערבאר — וואס האט מיך געקענט אויפוועקען? מען הערט קיין שארך ניט און עס איז אויך ניט געווען קיין חלום, ווייל מיר האט זיך גארנישט ניט גע'חלום'ט.

א, די דעמערונגען... א זאנדערבארער גלאנץ איז געווען צוגאסען אין דער לופט. אט דער אונענדליך טרויעריגער גלאנץ פון דעם באגינען, וואס מאכט לייכטער יעדער ענטוישונג און פארצווייפלונג. העלענא! יא, איצט האב איך זיך דערמאנט. אט דער גלאנץ איז געווען אן אפשפיגלונג פון דעם שיין, וואס האט זי היינט ארומגערינגעלט.

העלענא! — איך האב זיך ארומגעקוקט. יא, דאס האט זי מיך אויפגעוועקט. איז זי דא געווען? די לופט, האט זיך געדאכט, האט נאך געציטערט פון דער אנוועזענהייט פון א לעבעדיגען וועזען.

איך האב זיך אויפגעזעצט אויפ'ן בעט, געזעסען און זיך איינגעהערט. קיין שארך האט זיך ניט געהערט. אבער איך האב זיך אויפגעהויבען און גענומען געהן איבער די צימערען. געעפענט די טיר פון איהר שלאפצימער. איינגעהערט זיך. איך האב ניט געהערט איהר אטעמען.

מיט אמאל בין איך רוהיג געווארען, מיט זיכערע טריט בין איך צוגעגאנגען צו איהר בעט.

גיך האב איך אנגעצונדען א שוועבעלע. איך האב זי קלאר דערזעהן, זי איז געלעגען אזוי שטיל. די דאזיגע שטילקייט איז שוין געווען איבער די גרענעצען פון מענשליכען באגרייפען. אין א גרויסער מאס איז איהר פנים נאך געווען באדעקט מיט יענער ליכטענדער בלייכקייט, וואס מען האט באמערקט אויף איהר אין דעם פארגאנגענעם טאג, נאך ליכטיגער אפילו. זי האט אין גאנצען געלויכטען ווי דער הימן פון טויט.

איך האב שטיל אוועקגעלייגט מיין האנד אויף איהר קאפ. א קעלט איז דורכגעלאפען דורך אלע מיינע גלידער, אבער איך בין געבליבען רוהיג. איך האב אויפמערקזאם באקוקט א קליין פלעשעל, וואס איז געלעגען אויפ'ן דיל. איך האב זיך איבערצייגט, אז איהר לעבען האט זיך פארלאשען.

העלענא איז געשטארבען. זי האט מעהר ניט געוואלט לעבען מיט מיר.

איצט האב איך פארשטאנען דעם געדאנק פון איהרע לעצטע ווערטער: נעם זיך ניט צוריק פאר לעהרעריי. ווארט... כאטש נאך איין טאג, איידער דו באשליסט וואס צו טאן.

זי האט דערמיט געוואלט זאגען: דו קענסט דיר רוהיג טראכטען, ארבייטען און זיין גליקליך, ווי אמאל... איך געה אוועק.

10.

האט זי באמת אזוי געטראכט? איך פרעג דאס, ווייל איך געה אייך דערצעהלען אט וואס: וואס נעהנטער עס איז געקומען דער טאג פון דער קבורה, אלץ שוואכער איז געווארען דער עהרליכער ווייסער גלאנץ אין די מאיעסטעטישע רוה, וואס האבען באלויכטען איהר פנים גלייך נאך איהר טויט. עס האט זיך באוויזען א צווייטער אויסדרוק, א גרויזאמער, בייזער, באשולדיגענדער.

דאס איז געקומען א דאנק די ענדערונגען, וואס קומען פאר מיט טויטע. א פאראויסזאגונג אויף דער קומענדער צופאלונג. אבער פאר מיין איבערארבייטען, אויסגעמאטערטען מארך האט די דאזיגע ענדערונג באקומען א מיסטישע באדייטונג. זי האט אין מיינע אויגען אויסגעזעהן ווי א באשולדיגונג און א דראהונג פון דער טויטער.

דאך האט דער דאזיגער שרעק ניט לאנג אנגעהאלטען. נאך א געוויסער צייט האב איך זיך גענומען פארטראכטען וועגען אן אויפגאבע, וואס האט מיך שוין לאנג געהאט פארנומען. מיר האט זיך געוואלט אויפשרייבען א בוך, וואס זאל זיין געבויט אויף וויסענשאפטליכע יסודות. איך האב זיך געוואלט פארנעמען מיט דער עפאכע, אויף וועלכער עס דייטען אן די אלטע קוועלען, אן עפאכע, וואו דאס מענשליכע לעבען האט אין א גרויסער מאס ענטשפראכען די חלומות, וואס די אוטאפיסטען האבען וועגען דער ווייטער צוקונפט, וועגען דער צייט, ווען דאס ליידענשאפטליכע יאגען זיך נאך געלד, דאס בלוט-דורשטיגקייט און די היינטיגע אונרוהיגקייט וועט אפטרעטען דאס ארט פאר שלום און צערטליכקייט. דאס האט געזאלט זיין א וויסענשאפטליך ווערק, אבער אין דערזעלבער צייט וואלט עס געהאט אן אלגעמיינעם אינטערעס.

פאר דער דאזיגער ארבייט האב איך געדארפט צוזאמענקלייבען מיינע געדאנקען; אין דער איינזאמקייט און אין אבסאלוטער רוה. ארבייטען און זיין אזוי גליקליך, ווי אמאל. און דאך... און דאך...

עס קומט דאס שרעקליכסטע: אין דער איינזאמקייט, אין וועלכער איך לעב קען איך זיך פארט אלץ ניט דערשלאגען צו דער קלארקייט און רוה, וואס עס פאדערט מיין ארבייט. מיין קאפ איז שוין ניט אזוי קלאר און בויגיג, ווי אמאל. עס פלאקערען אין איהם מעהר ניט אויף קיין ליכטיגע פונקען. דער ארבייטס-קאבינעט — א גרויס רוהיג צימער, — נאך וועלכען איך האב אזוי געבענקט די לעצטע יאהרען, זעהט מיר איצט אויס שרעקליך און ער שרעקט מיך מיט זיין אונהיימליכקייט. אין איהם פיהלט זיך א פארלאזענקייט, וואס דריקט ביז וועהטאג צוזאמען מיין הארץ.

פול מיט שרעק האב איך זיך גענומען בעטען מיין גאט, דעם גאט פון מיין וויסענשאפט: „א, העלף מיר! האסטו דאך מיר אהער פארשלעפט. דו ביסט דאך די אורזאכע, וואס איך האב קיינמאל ניט ליעב געהאט דאס גליק נאך וועלכען עס יאגען זיך אלע מענשען. דו האסט געמאכט אז איך זאל זיך פיהלען איינזאם צווישען מענשען, און אלס באלוינונג פאר מיין קרבן, האסטו מיר געגעבען ניט דאס לעבען, נאר א כימערע... דו, וועמען איך האב סיי-ווי-סיי ליעב, — פארהויל ניט דיין פנים פון מיר".

אבער אין דער זעלבער צייט, וואס איך האב געבעטען, האט אימיצענס א שטימע געענטפערט: „איצט זוכסטו מיך ניט צוליעב מיר אליין. דו ביסט ניט אין שטאנד מיך מעהר ליעב צו האבען. איך דארף דיר געבען פארגעסענהייט און רוה".

מעגליך, אז עס איז טאקע אזוי געווען. איך האב געזוכט א הילף געגען עפעס, וואס, ניט קוקענדיג אויף אלע שכל'דיגע גרינדען, איז עס מיר פארט נאהענט געווען. פון וואס איך האב זיך ניט געקענט באפרייען.

אין דער צייט האט א צווייפעל גענומען מאטערען מיך: ווער ווייס, צי איך בין בכלל נאך פעהיג אויף עפעס? אפשר, האב איך צו קיין זאך קיינמאל ניט געטויגט? אויב דו וואלסט אמאל געווען אויף עפעס פעהיג, אויב דו וואלסט באזעסען דעם פייער פון א גאניע, וואלסטו שוין פון לאנג באזיגט דאס, צו וואס דו האסט זיך אמאל אונטערגעגעבען. דו וואלסט זיך אפגעריינינט דיין לעבענס-וועג פון די אלע שטערונגען און וואלסט שטענדיג געווען ענטשלאפען. אבער דו האסט קיינמאל ניט געהאט קיין פונק פון א גאניע, דו האסט עס אויך ניט איצט. דערפאר באגלייטען דיך איצט געשפענסטער. דו האסט שלעכט געהאנדעלט. דו האסט פארטיליגט א לעבען אין וועלכען דו וואלסט פארט געקענט געפינען גליק. דו האסט זיך געלאזט פיהרען פון א פייערל, וואס דיין פאנטאזיע האט אויסגעטראכט. דערפאר גיט דיר דיין ארבייט קיין רוה ניט. דיך באגלייטען שאטענס, וואו דו ווענדסט זיך נאר.

דיך באגלייטען שאטענס. יא, איך האב זיך געפיהלט דערשלאגען; רעדענדיג אפען — איך האב גענומען מורא קריגען פאר דער פינסטערניש. איך האב גענומען מורא קריגען פאר פיעלע זאכען. צום ביישפיעל, מיך האט געשראקען דער פינסטערער צימער, וואס איז געווען נעבען מיין קאבינעט. א קעלט פלעגט אפטמאל דורכלויפען דורך מיינע גלידער, ווען איך בין געזעסען און געארבייט — מיר האט זיך אויסגעוויזען, אז אימיצער געהט דארט ארום. איך פלעג צומאכען די טיר, דאמאלט האט זיך מיר געדאכט, אז עס הערט זיך פון דארטען א שארכען. איך פלעג ווידער אמאל עפענען די טיר און אנצינדען אין מיין צימער די גרויסע לאמפ.

אבער עפעס האט מיך אלץ אומרוהיג געמאכט אין דעם צימער, וואו זי האט אמאל געוואוינט. עס האט מיך געשראקען די שטול און די איבריגע זאכען, וואס זיינען געשטאנען אין צימער.

איך האב זיך ארויסגעקליבען פון דארטען. איך בין אוועקגעפאהרען אין א קליין שעהן שטעטעל. מיין פריינד, דער קאנסול, האט מיך ארויפגעבראכט אויף דעם געדאנק און ער האט מיר געראטען אט דאס שטעטיל.

און איך האב זיך אריבערגעקליבען אהער. אבער די דאזיגע שטילע הייזלעך האבען מיך מעהר אויפגערעגט ווי בארוהיגט. איך בין ווידער צוריק אין מיין שטאדט געווארען לעהרער אין שול און אין אלגעמיין געפיהרט א רוהיג ארט לעבען און געארבייט אויף מיין וויסענשאפטליך ווערק. די צייט איז זיך געגאנגען. איך בין איינציגווייז צוגעוואוינט געווארען צו דער אומרוהיגקייט, וואס האט מיך געמאטערט. איך בין נאך איהר געגאנגען אנטקעגען. ענדליך האב איך גאר נישט געהאט געגען דער איבערצייגונג, אז דער קאלטער הויך, וואס פלעגט מיך אנריהרען אין איינזאמע שטונדען, איז געווען א נאכריכט פון מיין פארשטארבענער פרוי. איינמאל אין אן אבענד האב איך געזאגט, און געזאגט האב איך עס הויך, אז מיין שטימע האט ווי אן אויפפאדערונג געקלונגען אין דער שטילקייט, וואס האט מיך ארומגערינגעלט: „טא באוויז זיך, לאמיר זיך דורכרעדען, איך וויל דיר עפעס זאגען". סוף כל סוף איז אין מיר געבארען געווארען א שטארקער פארלאנג, אז עס זאל אזוי געשעהן. „דו, וואס האסט מיך ליעב געהאט, — האב איך געמורמעלט, „וואס האט געאפפערט מיט זיך צוליעב מיר. דו, וואס האסט אזוי זאנדערבאר געקוקט אויף מיר דעם לעצטען טאג — קום צו מיר, זאג, אז דו נעמסט אראפ פון מיינע פלייצעס די זינד, וואס דריקען מיך, זאג, אז דו ביסט מיר מוחל".

וואס איז אזוינס דאס לעבען? די לייט, וועמען עס ארען … פארזיכערען, אז מענשען זיינען … פען פאר'ן באנוצען אזוי פיעל און … ארויסברייננען א געוויסע צאהל … א, וואס האט צו טאן מיט יענעם … קענען לאכען פון דעם אונבא… ט אן. אבער די געצעהלטע, וואס … זייערע נשמות ריהרען אן זאכען, … דעם פארגענגליכען לעבען, — זיי … ם אונבאוואוסטען. איך האב ניט … האב ניט געדארפט ארויסרופען … [illegible]

… טאן. איך האב אונאויפהערליך … קבר.

… יך גראד דאמאלט געפיהלט. איך … פטמאל בין איך געווען ווי צוטור… יך בין געזעסען אויף דעם לעהר… ך מיין שטימע מיר אויסגעוויזען … ב זיך געכאפט, אז איך האב גע… ענדע זאכען, פונקט ווי זיי וואל… טען געווען א ווירקליכקייט. גע… קענט ערקלערען, אבער אנדערע — … איך האב געמיינט, אז זיי בא… לט, דער צוטרים צו וועלכער איז … [illegible]

* * *

… ל ביינאכט. איך בין געשלאפען. … צושטאנד האב איך זיך געפונען … האב איך זיך אראפגעלאזען אין … ט, אז צוזאמען מיט'ן חלום האב … ראנזש קאליר. מיין באליעבטען … פון מיין יוגענד, פון די פריהליכע … ן מיינע חלומות וועגען די הערלי… [illegible]

… קאליר העל געפלאטערט אין מיין … געווארען שווארץ. אבער איך … ן געפאדערט נאך. עפעס האט א … עס, דאכט זיך, האט מיך א שטופ געטאן: טו עס איצט, איצט אין די צייט.

א פאר רגע'ס זיינען פאראיבער. דערנאך האט זיך אין דער ווייט באוויזען אימיצענס א געשטאלט. און אט זעה איך מיין ווייב...

איך וויל אנהויבען צו רעדען, נאר איך שווייג.

און זי איז דיזעלבע, וואס זי איז געווען אין דעם לעצטען אווענט פאר איהר טויט; נאר איהרע אויגען זיינען כמעט אין גאנצען פארמאכט, אבער ווען איך האב אנגעשטרענגט א קוק געטאן, האב איך דערזעהן, אז איהר מויל איז פארקרימט און רויט, פונקט ווי פון בלוטיגען שווייס.

אט שטעהט זי פאר מיר. פאמעליך עפענט זי איהרע מילדע אויגען, אויף וועלכע עס ליגט דער שטעמפעל פון טויט און כאפט מיך אן פאר דער האנד. איך פיהל ווי זי דריקט מיין האנד. „ביסטו מיר מוחל?" מורמעל איך. „זי ענטפערט ניט. זי קוקט אויף מיר און, מעגליך, אז איהר ענטפער באשטעהט אין [illegible] וואס ניט רעדענדיג קיין ווארט, בויגט זי זיך פאמעליך איין צו מיין האנד כדי זי א קוש צו טאן. אבער, ווען זי ריהרט זיך אן מיט איהרע בלוט-רויטע ליפען צו מיין האנד, באפאלט מיך א שרעק, איך וויל זיך אוועקדרעהען, שטערען איהר: „קוש מיך ניט מיט ליפען, פון וועלכע עס טריפט נאך דאס בלוט פון דיינע ליידען".

זי ענטפערט ניט. זי האלט מיך פעסט. בויגט זיך איין און קוקט די גאנצע צייט אויף מיר. זי קושט מיין האנד. א, איך בין פארלארען! איך פיהל בלוט, איהרע ליפען בריהען מיך. איך שריי פאר וועהטאג און שרעק.

איך שפרינג אויף, איך האב זיך אויפגעכאפט. עס איז נאך נאכט. איך צינד אן א ליכט. איך געדענק, אז איך האב געוויינט. „יא, אבער ווען איך האב ניט געקענט זיין אנדערש" האב איך געזאגט. „מיר איז דאך געווען זעהר שלעכט. איך האב קיין אויסוועג ניט געהאט".

ביסלעכווייז האב איך זיך בארוהיגט. איך געדענק, אז איך האב אויפמערקזאם באקוקט מיין האנד און איך האב דערזעהן א רויטען פלעק, א בלוטיגען צייכען, פונקט אויף דעם ארט וואס עס האבען אנגעריהרט איהרע ליפען.

מעהר בין איך שוין יענע נאכט ניט געשלאפען. ביים שיין פון ליכט בין איך געלעגען און געפיהלט די גאנצע צייט ווי פון דעם רויטען פלעק צושטראמט איבער'ן גאנצען לייב א שרעקליכער וועהטאג. דער רויטער פלעק האט זיך ארויסגעזעהן נאך שארפער.

פיעל טעג זיינען שוין פון דעמאלט פאראיבער. איך בין נאך אין דעם קליינעם שטעדטעל. איך וואוין אין מיין אלטער דירה.

איך טראכט אפט אפשר פאלגען די פאר איבערגעגעבענע פריינד מיינע און איבערקלייבען זיך אין דער הויפט-שטאדט. ניט קוקענדיג, וואס זייערע מיטלען זיינען זעהר בעגרענצט וועלען זיי מיר פארט העלפען אביסעל, און איך וועל זיך דארט קענען בעראטען מיט א גוטען דאקטאר, וואס צו טאן צו מיין, אזוי-גערופענער „נערווען קראנקהייט". דערצו וואלט זיך מיר וועלען נאכאמאל זעהן די דאזיגע שעהנע שטאדט, מיט איהרע גאסען און פארקען, מיט איהרע מיליאנען מענשען, מיט וואסער פארגניגונג. וואלט איך איבער דער שטאדט שפאצירט, אויפגעזוכט די פריהערדיגע פלעצער, דערמאנט זיך די גליקליכע טעג, וואס איך האב אמאל איבערגעלעבט און וועלכע זיינען פארגאנגען, פארגאנגען!

אבער דער רויטער פלעק אויף מיין האנד — וועט ער פארשווינדען? ניין, ער וועט אהן צווייפעל פארבלייבען. איך האב געקוקט אויף איהם אלע טאג יעדע שעה האט ער מיך ערשטוינט, איבערראשט. איך האב געהאט א פארגעפיהל, אז דאס איז א סימן פון אומגליק. מיט גרויזאמקייט האט ער מיך פארפאלגט, מיינסטענס דערפאר, וואס ער האט מיך שטענדיג דערמאנט אן דער לעצטער באגעגעניש מיט העלענא'ן. ניין, ער פארשווינדעט ניט, ער וואקסט נאך. ער האט זיך פארוואנדעלט אין אן ענטצינדונג. און איך פיהל, אז ער שטעקט אן מיין בלוט מיט זיין סם.

וואס איז דאס אזוינס? אן עראינערונג פון דער געשטארבענער? נקמה? פאר וואס?

...אדער, אפשר, איז דאס אן אנדייטונג: דיר וועט סיי-ווי-סיי קיין זאך שוין ניט העלפען. דו וועסט שוין קיין תקומה ניט האבען. קום ליעבערשט אהער.

זאל עס זיין וואס עס וויל. איך וועל וועגען דעם מעהר ניט טראכטען. איך בין רוהיג. זאל נאר וואס גיכער פאראיבער די צייט און אנקומען די שעה פון פארניכטונג. מיר איז איצט אלץ קלאר אין מיר און אין מיין לעבען. מיין איינגעשפארטקייט, מיינע ברענענדיגע שטרעבונגען צו פארשטעהן איז אין אמת'ען די בענקשאפט נאך מיין פארבארגענעם אי"ך, נאך מיין איינענטימליכקייט, אין טיפערען זין, א בענקשאפט נאך דעם געטליכען אין מיר.

דאס וועט קיינמאל ניט שטארבען. ניט קוקענדיג אויף אלע מיינע טעות'ן, וועל איך אריינדרינגען אין די גרויסע וואונדער. מיר וועט נאך אמאל געלינגען, ניט טוענדיג קיין צווייטען קיין שלעכטס, ארויסווייזען מיינע פעהיגקייטען. אמאל וועל איך נאך דערגרייכען יענעם געהיימניספולען צושטאנד, וואס איז בעסער פון שטילקייט: דערקוויקענדיגען אפרוה, רוהיגקייט.

ענדע.

די יוניטי סענטערס אין פילאדעלפיא

די וויסט און דרעסמאכער יוניאן, לאקאל 15, פון פילאדעלפיא, וועט דעם יאהר האבען צוויי יוניטי סענטערס, איינעם אין די סויטהערן הייסקול, קארנער בראד און דזשעקסאן סט. און א צווייטען אין דער וויליאם פען היי סקול, קארנער וואלאס און 15טע סטריט. פאקטיש וועלען אין ביידע יוניטי צענטערס געגעבען ווערען דיזעלבע עקסטענשאן-קורסען. מיר האבען דעם סיזאן געזוכט צו באקומען אויך די וויליאם פען הייסקול, ווייל די סקול וועט זיין א סך נעהענטער פאר די מיידלאך וואס וואוינען אין נארטה און אין וועסט פילאדעלפיא.

מיר וועלען האבען קלאסען אין ענגליש, עקאנאמיקס, ארבייטער פראבלעמען, היידזשין און ליטעראטור. מיסס מערשמאן, מיסעס גאללענער און מר. מאיארלא, וועלען ווידער זיין אין די ענגלישע קלאסען. מיס בראון און מר. מילער וועלען זיין אין די גימנאסטיק קלאסען. די לעהרער פון די אנדערע קלאסען וועלען שפעטער באקאנט געמאכט ווערען. עס קען אבער מיט זיכערהייט געזאגט ווערען, דאס אלעס וועט געטאן ווערען צו באקומען די בעסטע מענשען אלס לעהרער פון די קלאסען.

לעצטען יאהר האבען זיך אין די קלאסען פארשריבען אריבער דריי הונדערט שילער און דאס יאהר ווילען מיר האבען א סך מעהר. ווי ערפאלגרייך מיר זאלען ניט האבען געווען זיין אין אונזער ערשטען סיזאן, ווילען מיר דעם סיזאן זיין ערפאלגרייכער. דער ערפאלג פון דער ארבייט העננט אפ פון די אינטערעסע וואס יעדער באזונדער נעהמט אין דער אונטערנעהמונג. אלע מיטגליעדער אונזערע, וואס דענקען, אז אונזער ארבייט אין דער ריכטונג איז גוט און ווינשענסווערטה, זאלען אין די שעפער זיך צוזאממענרעדען מיט די אנדערע ארבייטער, פרויען און מענער, דאס אויך יענע זאלען זיך איינשרייבען און זיך באטייליגען אין אונזערע קלאסען. עס איז ניט בלויז דאס קומען אין קלאס וואס אונז איז ליעב, אונז איז אויך ליעב און טייער די פריינדליכע מיטארבייטונג פון אונזערע מיטגלידער צו יעדער צייט.

רעדזשיסטריישאנס פאר די קלאסען אין ביידע סקולס ווערען אנגענומען אין די סקולס גופא און די וואך עפענען זיך שוין די קלאסען. לענט ניט אפ, רעדזשיסטרירט אייך גלייך.

רעדזשיסטריישאן קארדס קענען אויך אויסגעפילט ווערען אין 38 נארט 11טע סטריט. טוט עס באלד.

עלען א. קענאן.

„דאס הייליגע פייער" מיט עמיליע סטיווענס אין דער הויפט ראלע.

ווען אבר. שמר, דער באריהמטער דראמאטורג האט געענדיגט זיין נייעסטעס מייסטערווערק „דאס הייליגע פייער", האט ער ניט געקענט רוהען ביז ס'איז איהם ניט געלונגען צו אנגאזשירען אלס הויפט-סטאר די באריהמטע בראדוויי אקטריסע מיס עמיליע סטיווענס.

שמר'ס „דאס הייליגע פייער" איז א גרויסע פראדאקשאן און ער האט זי ניט געוואלט פראדוצירען מיט געווענליכע מאווינג פיקטשור אקטיארען. זיין פרייד איז געווען זעהר גרויס ווען מיסס עמיליע סטיווענס האט איינגעוויליגט צו שפיעלען די הויפט ראלע, ווייל אלע ווייסען, אז מיסס ע. סטיווענס שפיעלט בלויז אין ערשט קלאסיגע דראמאטישע ווערק.

און אן ערשט קלאסיג ווערק איז „דאס הייליגע פייער" אויף וועלכען שמר האט געארבייט א גאנץ לאנגע צייט. עס איז קיין געלד, מיה און ענערגיע ניט געזשאלעוועט געווארען אז די אויפפיהרונג זאל דערפרעהען יעדעס עסטעטישע אויג.

עס וועט לאנג ניט נעהמען און „דאס הייליגע פייער" וועט „רעליעזט" ווערען. עס איז קיין שום ספק ניט, אז די מאווינג פיקטשור טעאטערס וועלען באלאגערט ווערען פון צעהנדליגע טויזענדע וואס וועלען זוכען צו זיין פון די ערשטע צו באוואונדערען דאס גרויסע ווערק „דאס הייליגע פייער" מיט עמיליע סטיווענס אין דער הויפט ראלע.

GERECHTIGKEIT

A Jewish Labor Weekly.

Published every Friday by the International Ladies Garment Workers' Union
office, 31 Union Square, New York, N. Y. Tel. Stuyvesant 1126

B. SCHLESINGER, President — S. YANOFSKY, Editor.
A. BAROFF, Sec'y-Treas. — E. LIEBERMAN, Business Mgr.

Subscription price paid in advance, $1.50 per year.

Vol. I. No. 38 — New York, Friday, October 19, 1919

Entered as Second Class matter January 25, 1919, at the Postoffice at New York, N. Y., under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 Act of October 3, 1917, authorized on January 25, 1919.

פון רעדאַקטאָר׳ס נאָטיץ־ביכעל

דער שטאָל־סטרייק.

דער שטאָל־טראַסט, דאָס איז די עכטע פאַרקערפּערונג פון קאַפּיטאַליזם. איצט איז עס זיין מעכטיגסטע פעסטונג. קעמפּפענדיג פאַר זיך בפרט, קעמפּפט ער פאַר׳ן קאַפּיטאַליזם בכלל. עס איז דא־רום קיין וואונדער ניט, וואָס די גאַנצע קאַפּיטאַליסטישע פּרעסע שטעהט שטאָל און אייזען פאַר׳ן טראַסט און איז אש להבה נעגען די סטרייקער, איבערהויפּט נעגען די, וואָס שטעהען אָן דער שפּיץ פון קאַמפּף. פון אַלין שמידען זיי אַ וואַפע נעגען די סטרייקער. סיי פּיטצבּערג און סיי גאָמפּערס האָבען ערקלעהרט פאַר דער סענאַט־קאָמיטע, אַז פאַר דעם סטרייק האָבען געשטימט בלויז אַ הונ־דערט טויזענד ארבייטער, שלאָגען די צייטונגען דערפון קאַפּיטאַל, און זיי קומען אַלע ארויס מיט אַ געפּילדער: אהא, איז דאָך אויף אזאַ אופן נערי געווען גערעכט, ווען ער האָט ערקלעהרט, אז די מאַיאָרי־טעט ארבייטער זיינען געטרייע שקלאַפען און ווילען פון קיין אמת׳ער ארבייטער־יוניאָן ניט הערען און ניט זעהן.

די דאָזיגע פאַרקויפטע נשמות פאַר־געסען גאָר, אַז אויף דעמזעלבען גרונד וואָלט מען געקענט פּסל׳ענען די רעגי־רונג פון די פאַראייניגטע שטאַאטען, ווי יעדע אַנדערע רעפּרעזענטאַטיווע רעגיע־רונג. וואָרום, וואו איז דען דאַ אַזאַ רע־גיערונג, וועלכע ווערט אויסערוועהלט פון אַ ווירקליכער מאַיאָריטעט? עס איז דאָך אימער נאָר אַן אונבאַדייטענדע מינאָרי־טעט, וועלכע קען אָדער נעהמט זיך די מיה צו שטימען. און איהר שטימע איז די ענטשיידענדע, טו וואָרום זאָל דאָס־זעלבע ניט זיין גילטיג פאַר דעם שטאָל־סטרייק?

נעוויס ווייסען עס די צייטונגען, און אין הארצען ווייסען זיי, אַז ווען פון הונ־דערט טויזענד מענשען האָבען 98 טוי־זענד געשטימט פאַר אַ סטרייק, האָבען זיי אויסגעדריקט ניט בלויז זייער ווילען, נאָר דעם ווילען פון דער גרויסער מאַיאָ־ריטעט, וועלכע האָט ניט געשטימט, ווי אויך פון די, וועלכע האָבען ביז דאַן נאָך נאָר ניט געהערט צו דער יוניאָן. אָבער אונזערע צייטונגען האָבען דאָך נאָר איין אויפגאַבע: צו פאַרדרעהען דעם קאָפּ פון עולם, וואָס געלינגט זיי לייִדער אויך אַזוי אָפט.

און דער פאַקט, דאָס בלויז אויף דעם רוף פון דער יוניאָן זיינען ארויס אין סטרייק ניט בלויז די הונדערט טויזענד, נאָר די גרויסע מאַיאָריטעט, איבער 300 טויזענד, איז דאָך דער קלאָרסטער באַ־ווייז, אַז נערי האָט פּשוט גענאַרט דעם עולם, ערקלעהרענדיג, אַז זיינע ארביי־טער ווילען גאָר פון אַ יוניאָן ניט וויסען. די יוניאָן האָט ניט און קען ניט נע־ברויכען קיינע געוואַלד־מיטלען נעגען די ארבייטער. ווען די ארבייטער וואָלטען ניט געוואָלט סטרייקען, וואָלט זיי די יונ־יאָן בשום אופן ניט געקענט מאַכען ארויסגעהן אין סטרייק. אַלעס, וואָס די יוניאָן קען טאָן אין באַצוג צו די ארביי־טער, איז צו אַגיטירען, צו אַפּעלירען, צו איבערצייגען. דער שטאָל־טראַסט, פאַר־קערט, האָט פון זיין זייט געברויכט די שווידערליכסטע געוואַלט־מיטלען נעגען די ארבייטער, וואָס ווילען געהערען צו אַן ארבייטער־יוניאָן. ער האָט פאַר אַזעלכע ארבייטער אימער געהאַט דעם שאַרפען חלף פון הונגער, און האָט זיך מיט איהם אויך גאַנץ פלייסיג באַנוצט. און דאָך, ניט קוקענדיג אויף דעם, האָבען הונדערט טויזענד ארבייטער זיך אַנגעשלאָסען אָן דער ארבייטער־יוניאָן. יעדען טאָג האָ־בען זיי ריזיקירט מיט זייער פרנסה. יע־דען טאָג האָט זיי געסטראַשעט די גע־פאַהר, אַז אַ שפּיאָן פון טראַסט זאָל זיי פאַר׳מסר׳ען, און זיי זאָלען ארויסגעוואָר־

פען ווערען אויפ׳ן גאַס. און דאָך האָט די א. פ. אָוו ל. עס פאַרטיג געבראַכט צו אָרגאַניזירען, הונדערט טויזענד מענשען. איז עס דען ניט קלאָר, אַז ווען די א. פ. אָוו ל. וואָלט געהאַט ווירקליך אַ פרייע האַנד פאַר איהר גאַנץ געזעצליכע אר־בייט, אַז ווען דאָס רעכט פון פרייער רע־דע און פרייער פאַרזאַמלונג וואָלט ניט אַזוי שענדליך אונטערדריקט געוואָרען אין די פאַרשיעדענע שטעדט, וואו דער שטאָל־טראַסט האָט זיין ממשלה, אַז זי וואָלט גאַנץ לייכט געקענט אָרגאַניזירען די גאַנצע מאַסע פון 500 טויזענד שטאָל־ארבייטער?

עס איז קלאָר דארום, אַז דזשאַדזש נערי האָט זיך פּשוט ארויסעוויזען אַלס ליגנער, ערקלעהרענדיג, אַז ער קען די פאַרשטעהער פון די ארבייטער ניט אויפ־נעהמען, ווייל ער איז זיכער, אַז זיי זיינען ניט באַרעכטיגט צו דעם טיטעל. דאָס ארויסקומען פון דער מאַיאָריטעט פון די שטאָל־ארבייטער אין סטרייק, ניט נאָר ניט זייענדיג געצוואונגען פון דער זייט פון דער יוניאָן, נאָר וויסענדיג, אַז זיי שטעלען פּשוט זייערע לעבענס אין גע־פאַהר, ווען זיי נעהען דאַ ארויס אין קאַמפּף נעגען דעם מעכטיגען שטאָל־טראַסט, שטעכט דאָך איינפאַך אויס די אויגען, אַז די ארבייטער־פיהרער האָבען דעם פולסטען צוטרוי פון די שטאָל־אר־בייטער; אַז זיי, די ארבייטער, באַטראַכ־טען זיי אַלס זייערע פאַרשטעהער און אַלס זייערע אמת׳ע פריינד, וואָס האָבען ניט קיין אַנדער זאַך אין זינען, ווי צו באַשיצען זייערע אינטערעסען. וואָלטען דאָך די צייטונגען געמענט איצט שטו־מען; און דזשאַדזש נערי אַליין, ווען ער וואָלט געווען אַ מענש מיט דעם מינדעס־טען געפיהל פון עהרליכקייט, וואָלט איצט געמוזט צוגעבען, אַז ער האָט געמאַכט אַ טעות, און דארום איז ער בערייט איצט צו קאָנפערירען מיט אָט די אמת׳ע אר־בייטער־פאַרשטעהער. אָבער ניט די צייט־טונגען און ניט דזשאַדזש נערי האָבען ניט די מינדעסטע בושה ניט פאַר זיך און ניט פאַר דער גאַנצער וועלט. נעגען אָט די אַלע פאַקטען האַלטען זיי נאָך אַלץ אין איין טענה׳ן, אַז די ארבייטער פון שטאָל־טראַסט ווילען ניט קיין יוניאָן, און האָבען ניט דעם מינדעסטען נוצען פאַר אָט די אַלע ארבייטער־אַגיטאַטאָרם.

פאַרשטעהט זיך, אַז מען האָט עס גע־מעגט ערוואַרטען. דער נעשריי, אַז די שטאָל־ארבייטער ווילען ניט קיין יוניאָן, איז דאָך נאָר זאַמד אין די אויגען פון דעם עולם. דער אמת איז, אַז ניט די ארבייטער ווילען ניט קיין ארבייטער יונ־יאָן, נאָר דער שטאָל־טראַסט וויל עס ניט און איז ענטשלאָסען, מעג עס קאָסטען וואָס עס וויל זיך, אַז די שטאָל־ארבייטער זאָלען קיינמאָל ניט זיין אָרגאַניזירט. אונטער אַזעלכע אומשטענדען איז יעדער תירוץ, ווי פויל, ווי ליגנעריש ער מעג זיין, אויב נאָר ער קען פאַר אַ מאָמענט העלפען, ווערט ער געברויכט.

און אָט איז נאָך עפּעס, אויף וואָס עס איז כדאי אויפמערקזאַם צו מאַכען. אין אָנפאַנג זיינען די צייטונגען ארוים מיט דעם נעשריי, אַז דער גאַנצער קאַמפּף ווערט ארויסגערופען ניט צוליעב דעם, כדי די לאַגע פון די ארבייטער זאָל פאַרבעסערט ווערען. זיי האָט מען אפילו אין זינען ניט. נאָר זיי ווערען געברויכט פון דער א. פ. אָוו ל. אַלס אַ ווערקצייג פאַר די פאַרגרעסערונג פון איהר אייגע־נער מאַכט.

באַלד אָבער האָבען די צייטונגען איינגעפּונען, אַז דער ארגומענט איז שוין צו אַלט, אַז דער עולם האָט איהם שוין אַזוי אָפט געהערט, אַז ער הויבט איהם ניט אָן צו גלויבען, און עס איז באַשאַ־פען געוואָרען אַ שפּאָגעל־נייער ארגו־

[...]

דער גרויסער קאַמף פאַר יוניאָניזם אין אַמעריקא

פון ליליפוט.

לעצטען מאָנטאָג האָט זיך אָנגעהויבען דער ריזיגער שטאָל־ארבייטער סטרייק אין אַמעריקאַ. די שטאַאטען פּענסילווייניאַ, אילינאָיז, אָהייאָ, מינעסאָטאַ, וויסקאָנ־סין, מישיגען און נאָך אייניגע אַנדערע [...]

[...]

דער סענאט און זיין „ארבייטס-קאמיטע"

פון ב. מיימאן.

פאר אונז איז דאס ניט קיין שטוינענ־דע נייעס אויסצוגעפינען אז די ארבייטער ווערען אין דעם אמעריקאנעם קאנגרעס בעהאנדעלט ווי שטיף־קינדער. ווער עס האט בעאבאכטעט די פיהרונגען פון אונ־זער קאנגרעס האט דאס געקענט לייכט זעהן פון יעדער איינער האנדלונג. וואס איז יא א נייעס איז, אז דאס זאל אפען צו־געגעבען ווערען אויף דעם פלאר פון דעם יונייטעד סטייטס סענאט. און נאך פון וועמען, פון דעם טשערמאן פון דער „סע־נאט קאמיטע אוו עדיוקיישאן ענד לייבאר".

סענאטאר קעניאן פון איאווא, איז דער טשערמאן פון דיזער קאמיטע וואס האט צו פארהאנדלען אלע בילס וואס זייענען נוגע ארבייט. זעהר פיעל ארבייט האט דיזע קאמיטע ניט, פשוט דערפאר ווייל אין סענאט ווערען ניט אריינגעטראגען קיין זעהר פיעלע בילס אדער רעזאלוציעס וואס זאל האבען א שייכות מיט ארבייט. ווער וויל זיך דאס באדערען מיט אזא קליי־ניגקייט?.... אבער די ווענינע בילס וואס ווערען יא אריינגעטראגען, ווערען אויך ניט פארהאנדעלט. סענאטאר קעניאן זאגט, אז ער קען קיינמאל ניט צוזאמענ־ברענגען די קאמיטע צו א זיצונג.

אט זייענען די ווערטער וואס דיזער סע־נאטאר, דער טשערמאן פון דער ארבייטס־קאמיטע האט געזאגט אויף דעם פלאר פון סענאט, דעם 29טען אויגוסט, 1919.

„איך וויל זאגען צום סענאטאר אז עס זעהט אויס צו זיין זעהר א שווערע אויפגאבע צוזאמענצוברענ־גען א קווארום פון דער קאמיטע אוו עדיוקיישאן ענד לייבאר; פאר וואס ווייס איך ניט".

מיינט איהר טאקע אז ער ווייסט ניט פאר וואס עס איז אזוי שווער צוזאמענצו־ברענגען א קווארום פון דיזער קאמיטע? ער ווייסט, דער ממזר יונג. שפעטער אבי־סעל, ווען ער ווערט אביסעל מעהר צוגע־דריקט צו דער וואנט, זאגט ער פאר וואס דאס איז אזוי. אט זייענען זיינע ווערטער, ווי מיר געפינען זיי אין דעם קאנגרעשא־נאל רעקארד פון אויגוסט 29טען, פיידזש 4797:

ס ע נ א ט א ר ק ע נ י א ן: — מר. פרעזידענט, מעג איך זאגען נאך א ווארט? עס זייענען געוועזן מענער אין דיזען סענאט וועלכע האבען גע־וואלט זיין אין דיזער קאמיטע, מע־נער וועלכע וואלטען גענומען א ספע־ציעלען אינטערעס אין פראגעס פון מענשליכען וואוילזיין, ווי איך מעג דערמאהנען דעם סענאטאר פון מע־רילענד (מר. פרענס). איך האב גע־בעטען די קאמיטע אוו קאמיטעס (די וועלכע באשטימט די מיטגלידער פון אלע קאמיטעס) אז זיי זאלען דעם סענאטאר פון מערילאנד באשטימען פאר דער ארבייטס קאמיטע. איך דענק, אז ווען מיר וועלען באטראכ־טען די ריכטיגע פאקטען וועלען מיר זעהן, אז עס איז געווארען פארדער־טיגט דאס דיזע קאמיטע ווערט אבי־סעלע צו ראדיקאל. זיי האבען מורא געהאט אריינצוזעצען דארטען צו פיעל ראדיקאלע מענשען — מענער וואס נעהמען א שטאנדפונקט אין די ארבייטער פראגען וועלכע זייענען פיי־לייכט ניט איינפערשטאנען מיט דיזע פון די מעהרסטע קאנסערוואטיווע עלעמענטען פון דיזען סענאט; און נאטירליך איך מיין חלילה ניט צו ריידען קיין שלעכטעס אויף קיינעם פון דער קאמיטע. זיי זייענען אלע פיינע לייטע, אבער פילע פון זיי הא־בען ניט דעם אינטערעס אין פיעלע פון דיזע פראגעס וואס דער סענא־טאר האט און וואס איך האב, און זיי האלטען ניט דיזע קאמיטע צו זיין פון זעהר גרויסער וויכטיגקייט, און פיעלע פון זיי קעהרען גאר ניט וועגען דער גאנצער ארבייטער פראגע. דאס איז דער ריינער אמת געזאגט ווי איך פארשטעה איהם; און דארום, אויב דאס וועט אזוי אנהאלטען, בין איך אייך מוחל די גאנצע קאמיטע".

איהר הערט דבורים! מענשען וואס אינטערעסירען זיך מיט ארבייטער פראגען האלט מען פאר צו ראדיקאל און איבער דעם פאסען זיי ניט, אדער עס איז צו גע־פעהרליך זיי ארויפצוזעצען אויף דער אר־בייטער קאמיטע! וועמען זשע זעצט מען יא ארויף? אזעלכע וואס ווייסען גאר ניט וועגען דעם, וואס אינטערעסירען זיך גאר ניט וועגען קיינע ארבייטער פראגען און וועלכע ווילען אפילו ניט קומען צו קיין מיטינג פון דער קאמיטע. דורך דעם איז די קאמיטע ניט ארבייטספעהיג און קען קיין זאך ניט אויפטאן. איז דאס ניט א הימעל שרייענדער סקאנדאל?!!

מיינט איהר אז דער סענאטאר פרענס, פון מערילענד, וועלכען מען האט מורא געהאט ארויפצוזעצען אויף דער ארבייטער קאמיטע, איז טאקע אזא געפעהרליכער „ראדיקאל"? איהר מיינט אודאי אז ער איז אן אנארכיסט, אן אי דאבעליו דאבעל־יו'ניק, א באלשעוויק? אסור חזיר! ער איז קיינמאל ניט געוועזן קיין חבר פון דזשאהן ריעד אדער עמא גאלדמאן.... ער איז א כשר'ער רעפובליקאנער און א בכבוד'ער בעל הבית'ל. פארקערהרט, די רעפובליקאנער האבען איהם נאמינירט און געארבייט מיט דער גאל איהם צו ער־וועהלען אלס סענאטאר פון מערילענד גע־גען דעם דעמאקראטישען קאנדידאט ד י י וו י ד ד זש. ל א ו י ס. דערפאר וואס לואיס איז געוועזן צופיעל פריינד פון די ארבייטער. מר. לואיס, זייענדיג א קאנגרעסמאן, איז געוועזן דער טשערמאן פון דער לייבאר קאמיטע פון קאנגרעס און האט זיך ארויסגעצייגט פאר א שטיקעל פריינד פון די ארבייטער. לואיס האט אין קאנגרעס בעלאנגט צו דער זאגענאנטער „ארבייטער גרופע" און איבער דעם איז ער געווען אביסעל צו געפעהרליך פאר'ן סע־נאט. פרענס איז געלאפען געגען לואיס'ן און איז מיט דער הילפע פון דער רעפוב־ליקאנער מאשין אריינגעשטופט געווארען אין דעם סענאט פון די פאראייניגטע שטאטען. איצט האט דיזעלביגע רעפוב־ליקאנער מאשין מורא געהאט צו מאכען דעם זעלביגען סענאטאר פרענס פאר א מיטגליעד פון דער לייבאר קאמיטע דער־פאר וואס ער איז „צ ו ר א ד י ק א ל". מילא זיין ראדיקאליזם, אפילו דער ראדי־קאליזם פון דעם טשערמאן פון דער קאמי־טע אליין, סענאטאר קעניאן, קען קלעקען אויף דעם שפיץ מעסער, אבער אפילו אז איינער איז נאר ניט פאלקאמען קאנסער־וואטיוו לאזט מען איהם שוין ניט אריין אין קיין קאמיטע וואס האט עטוואס צו טאן מיט ארבייטער פראגען און מען זעצט אהינצו אריין בלויז אזעלכע וואס ווילען אפילו צו קיין מיטינג פון דער קאמיטע ניט קומען. אט, אויף וויפיעל די ארביי־טער קענען ערווארטען פון אונזער גוטע, קלוגע, און הויפטזעכליך „א ו נ פ א ר ־ ט י י א י ש ע" געזעצגעבער!

די פיהרונגען פון דעם סענאט זייענען אזעלכע אז קיין ביל קען ניט פארגעבראכט ווערען פאר דער גאנצער קערפערשאפט איידער זי ווערט ניט באטראכט פון א קא־מיטע און ווערט ניט באריכטעט צום סע־נאט. אויב די קאמיטע פארהאנדעלט ניט א ביל, שטארבט זי דארטען אוועק פון „אלד עידזש" און זעהט קיינמאל ניט די ליכטיגע וועלט. וואס פאר א שאנסען א ביל, וועלכע איז באמת לטובה די ארבייטער, האט דורכצוגעהן אזא ארבייטס קא־מיטע ווי דער סענאט האט איצטער — דאס קען שוין פארשטעהן אפילו א „סאר־מאן פיור טרייד יוניאניסט".

ווער זייענען איצטער די מיטגלידער פון דער סענאט ארבייטס קאמיטע? עס וועט חלילה ניט שאדען פאר ארגאניזירטע אר־

פעלען וועלען פון שוא משתעה, אז ער זאל זיך אליין רואינירען.

דאס גאנצע קלינגט דארום, ווי א שלעכט־אויסגעטראכטע קינדער־מעשה־לע. עס איז דא א וואונש אנצואווייזען אויף דעם שרעק פון אבערגלויבען אין דארף, אבער דער שרעק פיהלט זיך ניט. מעהר פון אלץ איז עס לאנגווייליג. די ביהנע איז אימער פול מיט קולות, גע־רויש, אזוי אז מען הערט קוים וואס די מענשען ריידען, און עס איז אפשר בע־סער אזוי, ווארים הערט מען זיי ריידען, קלעפט זיך ניט א ווארט צו א ווארט.

פון אלץ, וואס איז געזאגט געווארען, וועט שוין אויך זיין קלאר, אז פאר די אקטיארען, וואס שפיעלען די ראליען פון די דארפס־מענשען, בלייבט זעהר ווייניג וואס צו טאן. ווארים זיי האט דאך דער פארפאסער נאר אין זינען ניט געהאט, דארום זייענען זיי געבליבען אונגעמאלען און אונגעשילדערט, און דערפאר, כאטש אלע, וועלכע שפיעלען אין דער פיעסע, זייענען ווירקליך געקליבענע אקטיארען, אונזערע סאמע בעסטע, וועלכע האבען געבילדעט אט די נייע קאמפאניע, אום צו שפיעלען עטוואס בעסערע זאכען, ווי די, וועלכע ווערען געוועהנליך געשפיעלט, און כאטש זייער קונסט־דירעקטאר איז דער באקאנטער קינסטלער עמאנועל רייכער, און כאטש דער טעאטער איז א זעהר שעהנער און עס איז אלעס געטאן געווא־רען פאר דער געשמאקפולסטער אויס־שטאטונג פון דער פיעסע דורך די דעקא־ראציעס פון י. פאשקא, דאך, לויט מיין מיינונג, איז די פיעסע א דורכפאל; איך גלויב ניט, אויב זי ברענגט, אויב זי קען ברענגען אימיצען א ווירקליך גייסטיגען גענוס. דאס קען ניט זיין דערפאר, ווייל א פארזוך אליין, ווי גוט ער זאל זיין געמיינט, אבער זעהר אונגעלונגען אויס־געפיהרט, קען קיין מאל ניט ברענגען קיי־נעם קיין אמת'ע באפרידיגונג.

דער קריטיקער.

יובילעאום־קאנצערט פון די „פרייע ארבייטער שטימע."

צו דעם פראגראם פון דעם פ. א. ש. יובילעאום קאנצערט איז צוגעקומען נאך א באריימטענדער ארטיסט, רודאלף ראוטער, אן אמעריקאנער פיאניסט, וועלכער פאר־נעמט אן אנגעזעהענעם פלאץ אין דער מוזיקאלישער וועלט. מיט אזעלכע אר־טיסטען ווי נינא מאראסאווא, וואן וואליעט און רודאלף ראוטער, פארשפרעכט דער קאנצערט צו זיין איינער פון די אינטע־רעסאנטסטע דיעזען סיזאן.

קארנעגיע האל וועט זונטאג אווענט, דעם 19טען אקטאבער, זיכער זיין איבער־געפאקט, און ווער עס וויל האבען דאס פארגעניגען צו זיין דארט, דארף זיך בא־צייטענס מאכען שוין באזארגען מיט טי־קעטס. טוט עס גלייך, אויב איהר ווילט דארטען זיין.

דער שטאל־קעניג

(פעליעטאן)

פון א. וואהלינער.

אמאליגע קעניגע און הייגטיגע — וואס פאר אן אונטערשיעד!

געווען אמאל א צייט, ווען מיר האבען זיך פארגעשטעלט:

קעניגע טוען ניט קיין האנד אין קאלטע וואסער און זארגען זיך וועגען קיין אנדער זאך ניט ווי וועגען זייער אייגענער באקוועמ־ליכקייט אין לעבען, געבאך, אהן אידעאלען. זיי האבען מענשען, וואס גיסען זיך פאר זיי אן נעגעל־וואסער. ספעציעלע געגעראלען גע־ביצען פאר זיי. באזונדערע גראפען לעגען זיך פאר זיי שלאפען. גוטדרעסירטע פירש־טען שטעהען פאר זיי אויף פון שלאף. גוט באצאלטע הויף־לייט טראכטען פאר זיי. דאס איינציגע, וואס זיי דארפען טאן, איז צו זי־צען אויפ'ן טראן. און זייער איינציגער אידעאל איז — זיי אליין.

אזוי האבען מיר זיך פארגעשטעלט פאר דער מלחמה און אזוי איז עס טאקע באמת געווען אבער די מלחמה האט אלץ געענ־דערט.

True translation filed with the Postmaster at New York City on Oct. 2, 1919, as required by the Act of Congress approved Oct. 6th, 1917, known as the "Trading with the Enemy Act."

אלע קעניגע — האבען מיר זיך דער־וואוסט — קעמפען פאר אידעאלען: די — פאר קולטור און יענע — פאר דעמאקראטיע. און ניכאלוי האט געלאזט בלוטען. און קעניג דזשארדזש פון ענגלאנד האט געגראבען קארטאפעל ביי זיך אין גארטען און די קע־ניגין פלעגט איהם ארויסברענגען אין גארטען דעם טעפעל געקעכץ. און דער בעלגישער קע־ניג מוז איצט, נעבאך, ווי א פשוט'ער דעמא־קראטישער פרעזידענט, מאכען רייזעס איבער'ן ים — קיין אמעריקא. און דער ענגלישער צוקונפטיגער קעניג, דער קרוין־פרינץ — דאס זעלבע.

אנדערע צייטען, אנדערע קעניגע.

ווייל, ערשטענס, האט די מלחמה דעמא־קראטיזירט די וועלט. און צווייטענס — און הויפטזעכליך — ווייל עס זייענען אויסגע־וואקסען אנדערע קעניגע, ניט־געקריינטע, דע־מאקראטישע, אינדוסטריעלע קעניגע, וועלכע זייענען די אמת'ע הערשער פון דער וועלט און אין דער ביטערער קאנקורענץ מיט זיי האבען זיך, נעבאך, די אלטע קעניגע געמוזט געזעגענען מיט'ן עולם.

— — —

און דאריבער — לעבען זאל זיין דער נייער, ניט־געקריינטער קעניג, קעניג ־ מאר־גאן און קעניג ראקפעלער און, הויפטזעכ־ליך, זיין מאיעסטעט דזשאדזש געריי, דער שטאהל־קעניג!

דזשאדזש געריי!

ער קעניגט פון הודו ביז כוש, איבער 127 מלוכות און מלוכה'לאך פון דער גרויסער יענקי־מדינה. איהם זייענען אונטערטעניג צעהנדליגע פעלקער, וואס הארעווען אויף איהם און דיענען איהם געטריי אין זיינע שטאהל־פאבריקען. ער זיצט אויף א טראן פון שטאהל און אייזען, וואס איז, זאגט מען, פיעל שטארקער און פיעל זיכערער פון א גאלדענעם טראן. און זיין קרוין — דאס זעלבע. זיין קאפ איז גע־זאלבט פון גאט, זאגט ער, פונקט ווי אמאל ווילהעלם'ס קאפ. ער קעניגט, זאגט ער, מיט דער זעלבער געטליכער גנאד, ווי אמאל ווילהעלם. ביי זיין רעכטער האנט שטעהען און באוואכען איהם די מלאכים מיכאל און גבריאל, ביי זיין לינקער זייט שטעהען זיינע אייגענע גווארדיע פון גע־דונגענע שיסער און קוילער פון הינטען באוואכט איהם די אמעריקאנער ארמעע און פון פארענט — די שטאאטס מיליץ און די שטאדטישע פאליציי.

ער איז א מעכטיגער קעניג, וועמען עס דיענט און צאהלט שטייער אפילו דער שטאל־צער, זיעגרייכער וועלט־דערלעזענדער אנקעל סעם.

אבער זעהט, וואס פאר א חלוק צווישען איהם, דעם מאדערנסטען, דעם מעכטיגסטען קעניג און צווישען די אלטע אפגעלעבטע גע־קריינטע קעניגע!

ער איז, צום ערשטען, א קעניג מיט אידעאלען און א דעמאקראטישער קעניג.

ווייסט איהר, פארוואס ער וויל זיינע אונ־טערטאנען קיין יוניאן ניט געבען און וויל מיט זיי גאר ניט פארהאנדלען און גיט א באפעהל, מען זאל אויסהונגערן און אויס־קוילען די בונטאווטשיקעס? ניט ווייל ער איז א דעספאט, חלילה, אדער באשטעהט, חלילה, אויף זיינע קעניגליכע רעכט, נאר ווייל — ווייל ער קעמפט פאר דעמאקראטיע, פאר פרייהייט און פאר אמעריקאניזם.

און דעמאקראטיע מיינט ביי איהם: אלע שטאהל־ארבייטער און אלע ארבייטער אין אמעריקא בכלל האבען דאס זעלבע רעכט צו דיענען דעם קעניג און צו שטארבען פאר איהם. און פרייהייט מיינט: פרייהייט ארויסצונעמען ארבייטער און זיי ארויסצוא־ווארפען, פרייהייט פון סטרייק־ברעכעריי און פרייהייט פון הונגער־טויט. און אמעריקא־ניזם מיינט ביי איהם גאר, גאר א נאבעלע זאך: אי די דערמאנטע דעמאקראטיע, אי די דערמאנטע פרייהייט, אי קאמף געגען יוניא־ניזם און סאציאליזם, אי מלחמה געגען די „פרעמדע", וואס קומען אין אמעריקא און ווילען אויך לעבען.

און אלע אמעריקאנער טראסט־ און געלט־קעניגע זייענען אזעלכע קעמפענדע קעניגע, קעניגע מיט אידעאלען פון פרייהייט און אמעריקאניזם. א סימן האט איהר, אז א צווייטער גרויסער אמעריקאנער קעניג, זיין מאיעסטעט פיערפאנט מארגאן, טעלעגראפירט צו דזשאדזש געריי: „איך גראטולער דיך מיט דיין נאבעלען קאמף פאר אמעריקאניזם".

און דעם אמת'ען כאראקטער פון אונזער שטאהל־קעניג געריי קענט איהר זעהן פון פאל־גענדען:

איהר האט דאך געהערט, אז אין וואשינג־טאן וועלען, אויף ווילסאנ'ס איינלאדונג, די טעג זיך צונויפקומען פארטרעטער פון ארבייט און פארטרעטער פון קאפיטאל, און זיי וועלען פרואווען ברענגען משיח'ען אויף דער וועלט. און כדי דער שדוך צווישען קאפיטאל און ארבייט זאל וואס שנעלער אויסגעפיהרט ווער־רען, און כדי פונ'ם נייעם פארעל זאל וואס שנעלער און גרינגער געבארען ווערען משיח, האט מען נאך איינגעלאדען דאס פאלק בכלל — דאס פובליקום, הייסט עס. און ווער איז איינער פון די פאלקס־פארטרעטער? ניט

אין דער טעאטער וועלט

עס איז געווען אן אומזיסטע טרחה פון מיין זייט איינצולאדען אונזערע לע־זער און לעזערינס אין סעקאנד עוועניו טעאטער צו זעהן ליבין'ס פיעסע. ווא־רים דאן, ווען איך האב אונשולדיגערהייד דאס געטאן, האבען שוין די טעאטער־גע־טער באשלאסען איבער איהר שיקזאל און איהר אוועקגעשיקט אהין, פון וואנען וועלטען־ווען א פיעסע קומט צוריק. דער־פאר, קלייבענדיג זיך איצט צו שרייבען איבער פרץ הירשביין'ס „פוסטע קרעטש־מע" אין נייעם אידישען טעאטער, אין 27טע סט. און מעדיסאן עוועניו, האב איך שוין מורא איינצולאדען די לעזער און לעזערינען, ווארום ווער קען גאראנ־טירען, אז מיט איהר זאל ניט געשעהן דאס זעלבע, וואס מיט דער ליבין־פיעסע אין סעקאנד עוועניו טעאטער?

אבער אחוץ דעם וואלט איך ניט גע־וואלט איינלאדען די לעזער און לעזערינס אין דעם נייעם אידישען טעאטער צו זעהן הירשביין'ס פיעסע, ווייל איך צווייפעל זעהר, אויב אונזערע לעזער וואלטען מיך ניט געשאלטען פאר אזא מין איינלאדונג, ווען זיי נעהמען איהר אן. איך האב מורא, אז זיי וואלטען מיך בא־שולדיגט צו האבען זיי פארנארט צו זעהן א פיעסע, פון וועלכער זיי וואלטען גאנץ ווייניג הנאה געהאט. מיט פיעל רעכט וואלטען זיי געקענט זאגען, אז די פריינד־שאפט מיינע צו פרץ הירשביין און זיין שאפען האט מיך פארפיהרט און פאר־בלענדט.

איך לאז דארום אין טעאטער קיינעם מעהר ניט איין. איך לאז יעדען און יע־דער איבער די ברירה נאך דעם, ווי זיי וועלען האבען געלעזען מיין קריטיק, צו טאן, ווי זיי פארשטעהען. עס קען דאך זעהר געמאלט זיין, אז א קריטיקער זאל אויך אמאל ניט טרעפען.

דער נאמען פון דער פיעסע איז אזא, וואס מאכט אייך נייגעריג. א פוסטע קרעטשמע איז עפעס אזעלכעס, וואס איז נעגען דער נאטור. א קרעטשמע דארף זיין אימער פול מיט מענשען, מיט גע־רויש, מיט לעבען. און פונקט ווי די נא־טור פארטראגט ניט קיין פוסטקייט, אזוי איז אויך דער מענש. זעהט ער עפעס, וואס איז פוסט, מוז זיין פאנטאזיע איהר אויספילען מיט עטוואס. זייענען ניטא קיין מענשען אין שטוב, איז ניט אנ־דערש מוזען דארט זיין „ניט גוטע", שדים.

איך ווייס ניט, אויב דאס איז ניט אזוי דער פאל אפילו מיט מענשען, וועל־כע זייענען שוין גייסטיג מעהר ענטווי־קעלט, אויב אויך זיי האבען ניט מורא פאר פוסטקייט; אויב אויך ביי זיי טוט ניט א טיאכקע אין הארצען, ווען זיי גע־העז פארביי א פוסטע הויז, וואו קיינער וואוינט ניט. ביי דעם דארפס־מענשען, וועלכער איז ווירקליך גאנץ פרימיטיוו, איז עס נאטירליך, אז זיין פאנטאזיע זאל באפעלקערען פאר איהם די פוסטע קרעטשמע מיט שדים.

און שדים, ווי עס איז באקאנט, שטע־הען ניט אויף א זעהר פריינדשאפטליכער פוס מיט'ן מענשען. איך ווייס ניט פאר וואס, אבער פון אייביגע צייטען אן איז עס אנגענומען, אז די שדים האבען נאר איין עובדא אין זייער לעבען: אפצוטאן עפעס א שפיצעל דעם מענשען. צוליעב דעם האבען די מענשען פון אייביגע צייט־טען אן געזוכט אלערליי סגולות נעגען די שדים: די אידען האבען צוליעב דעם מזוזות אויף די אושאקען פון זייערע טי־רען. די גוים ברענגען א ליכט אין הויז, א צלם א.ז.וו.

ניט אלע מאל העלפען אבער די סגולות, און ווען עטוואס שלעכטעס פא־סירט מיט'ן מענשען, וועט איהר זעהר אפט הערען, אז ער ווארפט די שולד אויף די שדים.

פרץ הירשביין, אלס קינסטלער, שא־פענדיג פאר אונז א בילד פון דעם לע־בען אין דארף, אום צו געבען אונז א ריכ־טיג בילד, קען ניט אויסלאזען דעם פאקט פון די שדים, פונקט ווי ער קען ניט אויס־לאזען די אנדערע פאקטען פון לעבען און די גאנצע נאטור, וואס רינגעלט ארום דעם דארף־מענשען. דערפאר קען מען צום פארפאסער נאר ניט האבען, וואס ער האט אין זיין פיעסע אריינגעבראכט שדים. און אזוי ווי מיט די דאזיגע חברה־לייט קענען מיר זיך גאנץ ווייניג, וואלטען מיר איהם נאר געמוזט דאנקבאר זיין, וואס ער האט זיך גענומען די מיה צו באריי־כערען אונזער וויסען וועגען אט די אונ־באקאנטע ברואים. די צרה איז אבער, וואס, ווי עס ווייזט אויס, איז פרץ הירש־ביין אליין באקאנט מיט זיי גאנץ ווייניג, און דערפאר קומט אויס, אז די שדים בלייבען פאר אונז פונקט אזא געדיכטע געהיימניס אפילו שוין נאכדעם ווי מיר האבען געזעהן די „פוסטע קרעטשמע".

די מענשליכע מעשה פון דער „פוס־טער קרעטשמע" איז ניט קיין אויסער־געוועהנליכע. ניין, זי איז דוקא פון די געוועהנליכסטע. א מיידעל און א בחור, ביידע שוועסטער־קינדער, ליעבען זיך. ווייל אבער דער כלה'ס טאטע ניט דעם שידוך, און ער צווינגט איהר חתונה צו האבען מיט אנאנדער בחור. זייענען אבער די פארליעבטע איינגעשפארט, אנטלוי־פען זיי ביידע אין דער נאכט פון דער חתונה.

דאס איז א מעשה, וואס מעג זיך זיין געוועהנליך פאר אונז, שטאדט־מענשען, אבער פאר דעם דארף־מענשען איז עס עטוואס גאנץ אונגעוועהנליכעס. וואס הייסט, א מיידעל זאל אנטלויפען מיט איהר געליעבטען נאך דעם, ווען זי איז שוין געשטאנען אונטער דער חופה מיט אנאנדערען? ווי קען עס נאר טרעפען? איז ניט אנדערש, אז דאס איז א שפיצעל פון די „ניט־גוטע".

און אט דא קומט אריין דער קינסט־לער מיט זיין פאנטאזיע. דאס, וואס די פרימיטיווע דארפס־לייט דענקען, פיהלען און זאגען, דאס שאפט ער פאר אונז דורך א בילד. ער קליידט אן, זאג צו זא־גען, אין פלייש און אדערען אט די ניט גוטע, וועלכע זייענען אין דער פאנטאזיע פון די דארפס־לייט; ער גיט די געשפענ־סטער געשטאלטען, ער מאכט זיי פאר לעבעדיגע וועזענס, אזוי דאס מיר קענען זעהן דאן בחוש דאס, וואס שפיעלט אזא גרויסע ראליע אין דעם לעבען פון דעם דארף־מענשען.

דאס איז געוועזן זיכער די אבזיכט פון דעם פארפאסער, ווען ער האט פארטראכט אט די דאזיגע פיעסע. קיינער קען ניט לייי־קענען, אז די אבזיכט אליין איז א גאנץ שעהנע. אבער אין א פיעסע איז די אב־זיכט, דער גוטער ווונש, נאך ניט אלעס. די אבזיכט דארף אויסגעפיהרט ווערען, דארף פארקערפערט ווערען אין פלייש און בלוט, און אט אין דעם לאזט די פיע־סע זעהר פיעל איבער צו ווינשען. איהר זעהט דעם פארזוך, דעם גוטען ווילען, אבער איהר זעהט אויך, אז דער פאר־פאסער האט זיך גענומען צו עטוואס, וואס איז פאר איהם געוועזן צו שווער, וואס איז איבער זיינע כחות. און דארום גיט אייך ניט די פיעסע, וואס איהר זוכט און וואס איהר פיהלט זיך בארעכטיגט צו זוכען.

אין אנדערע פיעסען, אין אזעלכע, וועלכע מיר זעהען געוועהנליך אויף דער ביהנע, זוכען מיר לעבענס־בילדער, מענש־ליכע כאראקטערע, סיטואציאנען פון א קאמפליצירטען כאראקטער; געפינען מיר זיי, זייענען מיר צופריעדען, און מיר ער־קלעהרען אזא פיעסע פאר א גוטע; גע־פינען מיר ניט, זייענען מיר אונצופרידען, און עס טוט אונז לייד פאר דאס געלד און די צייט, וואס זי האט אונז געקאסט.

אין פרץ הירשביין'ס „פוסטע קרעטש־מע" זוכען מיר ניט קיין לעבענס־בילדער, קיין כאראקטערע, ווייל ערשטענס וואל־טען מיר געוויס זיך געפיהלט שטארק ענ־טוישט, ווען מיר זוכען עס יא, און, צוויי־טענס, ווי עס איז גאנץ קלאר פון דעם נאמען פון דער פיעסע, איז די אבזיכט פון פארפאסער דאס מאל פארצופיהרען פאר אונזערע אויגען א גאנץ אנדער העלד: די פוסטע קרעטשמע מיט איהרע איינוואוינער, די ניט גוטע, און ווייזען אונז, ווי זי ווירקט אויף דעם לעבען פון די דארף־מענשען. אבער גראדע פון דעם איז זעהר ווייניג צו זעהן און צו הערען אין דער דראמע.

דער העלד פון דער דראמע גלענצט דורך זיין אבוועזענהייט. און דארט, וואו ער איז יע דא, ווערט ער אריינגעשלעפט כאר די האר, מיט געוואלד, אזוי אז ער זעהט אויס מעהר ווי א צושטעפעניש, ווי צו זיין די באוועגענדע קראפט אין דער האנדלונג.

בענדעט, א ישוב'ניק, וואס האנדעלט מיט פערד, און פון נאטור אויס א שטיק סאמאדור, האט געווארפען אן אומחן אויף זיין ברודער'ס זוהן, איציק, און דערפאר וויל ער ניט הערען און זעהן פון דעם, וואס צווישען די קינדער איז עס שוין כמעט „אן אפגעמאכטע זאך", און בא־שליסט געגען דער מיינונג פון זיין פרוי, טאטען און געגען דעם ווונש פון דער מיידעל גופא, איהר חתונה צו מאכען מיט אן אנדערען.

פאר דער דאזיגער האנדלונג קענען זיכער די שדים ניט געמאכט ווערען פאר־אנטווארטליך. זעהט איהר, ווען בענדעט וואלט געוועזן פון דער נאטור א ווייכער, א מילדער מענש, וואס לאזט זיך ריידען, טענה'ן, און פלוצלונג וואלט ער געווארען אזוי ווילד און געפאדערט פון זיין בת יחידה, אז זי מוז דוקא חתונה האבען מיט דעם בחור, וואס געפעלט איהר ניט, אט דאן וואלט מען געקענט זאגען, אז דאס איז די ארבייט פון די ניט־גוטע. אבער צו וואס דארף מען די ניט־גוטע אין א פאל, וואו דער מענש אליין האנ־דעלט, ווי א ניט־גוטער?

מען האט ביי איהם ארויסגע'גנב'עט א פאר פערד, קומט ביי איהם אויס, אז ניט אנדערש, ווי דאס האט איציק איהם אפגענומען. לענט זיך עס אויפ'ן שכל? א ברודער'ס א זוהן, זיין טאכטער'ס א חתן, זיין צוקינפטיגער איידעם וועט ביי איהם גנב'ענען א פאר פערד? און ווי נאר ער האט געווארפען דעם חשד אויף זיין פלימעניק, אזוי איז עס ביי איהם גע־ווארען א זיכערער פאקט, און ער וויל ניט, מען זאל מיט איהם ריידען נאר וועגען דעם, אז איציק זאל ווערען מייטע'ס מאן. איז עס דאך קלאר, אז מיר האבען צו טאן מיט א איד אן עקשן, א שטיק משוגע'נעם, וואס קען אפטאן פיעלעס, וואס איז שלעכט, וואס איז אויסער'ן וועג, און מען זאל דערצו ניט דארפען האבען די הילף פון די ניט־גוטע.

דאס האט דער פארפאסער, ווי עס ווייזט אויס, אויך געפיהלט, און דערפאר האט ער אריינגעבראכט די ניט־גוטע אויף אנאנדער אופן.

הינטער'ן פארם־הויז שטעהט א פוס־טע קרעטשמע, פאלט איין אונזער בענ־דעטען אז די דאזיגע קרעטשמע וואלט געווען זעהר גוט פאר דאס יונגע פאר פאלק צו לעבען דארט נאך דער חתונה.

אי, איז דאך אבער די צרה מיט די שדים, וואס וועלען זיי זאגען דערצו? און דער הינזיכט איז בענדעט ניט קלינער פון אלע אנדערע. ער האט מורא פאר די שדים ניט ווייניגער, ווי זיין ווייב כיענע, זיין טאטע שכנא, און ווי אלע איבעריגע, אבער פון דעסטוועגען בא־שליסט ער דאך אריבערצוטראגען די קרעטשמע אויף אן אנדער פלאץ. ער מאכט עס רעכט דערמיט, וואס, לויט זיין מיינונג, איז די קרעטשמע אן און פאר זיך אלרייט; עס איז נור דער ארט, וואו די קרעטשמע שטעהט איצט, וואס גע־הערט צו די שדים. דערפאר מיינט ער, אז ווען ער וועט די קרעטשמע איבער־טראגען אויף אן אנדער פלאץ, קען עס נארנים שאדען. וועלען די שדים בליי־בען, וואו זיי זייענען, און די קרעטשמע וועט זיין א פיינע הויז פאר דאס נייע פאר פאלק.

פון וואנען בענדעט איז אזוי זיכער, אז ניט די פוסטע קרעטשמע איז עס דער פלאץ, וואו די שדים האלטען זיך אויף, נאר דאס שטיקעל ערד, אויף וועלכער די קרעטשמע שטעהט, דאס ווייסען מיר ניט. אפשר איז עס ריכטיג, לויט דער נייס־טער דעמאנאלאגיע, דער שדים וויסענ־שאפט. זיין פרוי און זיין פאטער אבער האבען א גאנץ אנדער מיינונג. די וואל־טען ניט געוואלט האבען די מינדעסטע מגע ומשא מיט דער קרעטשמע. איז אבער בענדעט אן עקשן, באשטעהט ער אויף דאס זייניגע, און אט דא הויבט אן די פוסטע קרעטשמע איהר טייפעלשע ארבייט.

דארפען מיר, הייסט עס, אט פון דעם מאמענט אן זעהן, וואס די שדים פון דער פוסטער קרעטשמע טוען אפ פאר א שפי־צעל אט דעם בענדעט'ען. אט פון דעם מאמענט דארף עס דער מאדנער העלד אויפטרעטען אויף דער ביהנע, איז אבער דאס פעהלט גראדע אין גאנצען.

ווען מיר וואלטען געזעהן, למשל, ווי די כלה נאך דער חופה ווערט פלוצלונג פארשוואונדען, בלאנדזשעט אין וואלד א גאנצע נאכט, און מען געפינט איהר א האלב־טויטע אויף מארגען, וואלט מען געקענט פארשטעהן, ווי אזוי בענדעט'ען און אלע אנדערע קומט דער געדאנק אין קאפ, אז עס איז ניט אנדערש, ווי דאס רעכענט זיך מיט איהם אפ די פוסטע קרעטשמע. ווען אבער דער, מיט וועמען אונזער כלה אנטלויפט, איז ניט קיין אנ־דערער, ווי איציק אליין, וועלכער האט שוין פון פריהער געסטראשעט, אז ער וועט עס ניט דערלאזען, אז עס וועט בענ־דעטען ניט אפגעהן אזוי גלאט; ווען מיר זעהען, אז עס איז מייטע אליין, וואס אנטלויפט מיט איהם אין וואלד, און דארט גיט זי זיך איבער צו איהם מיט דער העכסטער ליידענשאפט, קומט דאך אויס, אז די גאנצע פוסטע קרעטשמע־מעשה איז א צוגעשטעפעטע זאך; וואס איז עס פאר א העלד, וועלכער בלייבט אהן א שטאך מלאכה?

עס קומען אן אידען צו דער חתונה, וועלכע זייענען אייגענטליך ניט קיין מחותנים, גאנץ פרעמדע אידען, און וועל־כע ערקלעהרען, אז פאהרען, פאהרען זיי צוליעב מסחר, נאך הערענדיג, אז עס איז א חתונה, ווילען זיי בלייבען און אנטייל נעהמען אין דער שמחה. און זיי טיילען אן די כלה מיט טייערע מתנות, מיט גאלד, זילבער און אלערליי זיידענע שטאפען. זייענען דא ווייבער אויף דער חתונה, וועמען דער עסק געפעלט עפעס ניט. פרעמדע אידען גיבען מתנות, עפעס איז עס נים גלאט. קען זיין, אז די ווייבער זייענען גערעכט. אבער ווי באלד אלץ, וואס די פרעמדע סוחרים טוען, איז, וואס זיי העלפען שטארק צו אין דער אלגעמיי־נער לוסטיגקייט, טו זייענען עס דאך נאר ט י י ע ר ע שדים, און נארנים קיין נ י ט ־ ג ו ט ע. זייענען זיי שולדיג, וואס מייטע און איציק האבען זיך פארט ליעב און גנב'ענען זיך ארויס פון שטוב אין סאמע מיטען טאנץ? דארף איציק צו דעם די הילף פון די שדים, וואס ער האט באשלאסען צו טאן אהן זיי?

נאכהער זעהען מיר איציק'ען און מייטען ביי א פייער אין וואלד, ליבען זיי זיך און קריענען זיך ניט פיעל אנדערש, ווי דאס איז דער שטייגער מיט אנדערע פארליעבטע. בענדעט און די אנדערע, וואס זייענען אוועקגעלאפען זיי זוכען אין וואלד, זעהען מיר ארומבלאנדזשען, ווי דאס מוז זיין דער פאל, ווען מענשען זיי־נען צוטומעלט, און אביסעלע אונטערגע־טרונקען, און דערצו נאך ביינאכט — דערצו דארף מען אויך ניט קיין שדים. טו וואס האבען די שדים פארט אזעלכעס געטאן? אדער, בעסער, וואס האט אזוינס פאסירט, וואס זאל מאכען בענדעטען און זיין ווייב און זיין טאטע און אלע אנדע־רע אין דארף דענקען, אז ניט אנדערש ווי דאס איז די ארבייט פון די ניט־גוטע?

און אט דאס איז דער הויפט־פעהלער פון דער פיעסע. מיר הערען די גאנצע צייט ריידען פון דער „פוסטער קרעטש־מע", אבער וואס זי האט אויפגעטאן, אדער וואס האט די מענשען געגעבען די מינדעסטע בארעכטיגונג צו גלויבען, אז דאס האט די קרעטשמע אויפגעטאן, פון דעם איז ניט צו זעהן און ניט צו הערען.

ווען בענדעט און חיענע וואלטען כאטש ניט געוואוסט, אז „די קינדער" ליעבען זיך; ווען מייטע און איציק בא־האלטען פון די עלטערען זייער ליעבע, און זיי וואלטען זיי דאן געפונען אין וואלד צוזאמען, וואלט עס געווען גלויב־ליך, אז בענדעט און חיענע, די איינפאכע דארפס־לייט, זאלען גלויבען, אז אט דא האט זיך די פוסטע קרעטשמע מיט זיי אפגערעכענט, אז איציק איז עס דער איינ־סטרומענט פון דער פוסטער קרעטשמע. איז דאך דאס אבער ניט אזוי. שוין אין סאמע ערשטען אקט זעהט בענדעטען גאנץ קלאר, ווי זיין טאכטער מייטע נעהט פשוט אויס נאך איציק'ען, און דאס, וואס מייטע וויליגט איין חתונה צו האבען מיט לייבוש'ען, איז עס פשוט אויס מורא, און ווייל א טאטען מוז מען פאלגען, טו ווי קענען מיר גלויבען, אז בענדעט זאל זיך טאקע איינריידען, אז דאס איז נאר דער טייפעל שולדיג אין דעם.

און דערפאר איז אלעס, וואס בענדעט טוט נאך דעם, שטארק אונגלויבליך, און פארפעהלט צו מאכען אויף דעם צושויער דעם מינדעסטען איינדרוק. ווען מיר זע־הען איהם פארברענען די פוסטע קרעטש־מע, א גאנצע איינגענעם געשפאן און דאן זיין איינגען הויז, קענען מיר עס קוים גלויבען, אז בענדעט זאל עס טאן. מיר זאגען זיך דאן, אז ער טוט אזוי, ווייל אזוי וויל דער פארפאסער; ווארים אין דער אמת'ען איז ניטא דער מינדעסטער גרונד פאר בענדעט'ען, פראסט און אבערגלויביג ווי ער איז, צו פאהרען אין שטארם פרעגען עצות און דאן צו בא־

ביטער זיך צוקוקען אביסעל צו די זאכען און שמאל א טראכט טאן וועגען דעם. אט איז די ליסטע:

טשערמאן, סענאטאר קענאן, פון איאווא. מיטגלידער זיינען דער פאלגענדער מנין סענאטארען: באראה, פון אידאהא; פיירדזש, פון ווערמאנט; מעק'ליען, פון קאנעטיקוט; סטערלינג, פון סאוטה דאקאטא; פיפס, פון קאלארעדא; האק־סמיטה, פון דזשארדזשיא; דזשאנס, פון ניו מעקסיקא; מעק'קעלאר, פון טענעסי; וואלקאט, פון דעלעווער; און וואלש, פון מאסאטשוזעטס.

צום אלעם ערשטען ווארפט זיך שטארק אין די אויגען אריין די סטייטס פון וועלכע די סענאטארען קומען. מיט דער אויסנאהמע פון דעם סטייט מאסאטשוזעטס איז ניטא קיין איין סטייט וואס זאל זיין גרויס גענוג און וויכטיג גענוג אינדאסטריעל צו האבען א גרויסע אדער שטארקע ארבייטער באוועגונג. איאווא, אידאהא, ווערמאנט, קאנעטיקוט, סאוטה דאקאטא, קאלארעדא, דזשארדזשיא, ניו מעקסיקא, טענעסי און דעלעוואר — אזוי ווי אומיסטען אויסגעקליבען אלץ אזעלכע שטאאטען וואו די ארבייטער פראגען זיינען ניט קיין פארשארפטע און די סענאטארען האבען זיך ניט פיעל צו רעכענען מיט די מיינונגען פון דער ארבייטער באפעלקערונג.

אלע צעהן סטייטס צוזאמען האבען א באפעלקערונג וואס איין סטייט ניו יארק קען זיי אלעמען אריבערוועגען. פיער פון דיזע סטייטס, אידאהא, ווערמאנט, ניו מעקסיקא און דעלעוואר, האבען אפילו ניט צו קיין האלבען מיליאן איינוואוינער. צוזאמען האבען אלע סטייטס בלויז א באפעלקערונג פון 10,727,521 נפשות. דער איינער סטייט ניו יארק קען זיך מיט אלע סטייטס צוזאמען פארגלייכען.

די יאהרען פון די סענאטארען זיינען אויך אפשר אביסעל וויכטיג. זעקס פון די צעהן מיטגלידער פון דער ארבייטער קאמיטע זיינען איבער זעכציג יעהריגע זקנים. איינער, סטירלינג, איז אכט און זעכציג יאהר אלט, און פיירדזש איז 76 יאהר אלט. אלץ פאסענדע מענשען צו פארטרעטען דעם נייעם גייסט פון דער נייער צייט...

היינט וואלט איהר נעדארפט א קוק טאן אויף די באשעפטיגונגען פון דיזע „ארבייטס" מיטגלידער פון דעם סענאט! סענאטאר פיירדזש, צום ביישפיעל, אין זיין ביאגראפיע אין דעם קאנגרעשאנאל רעקארד, באריהמט זיך די ערשטע זאך, אז ער איז א גרויסער הענדלער אין רויהע פעלען און איז פרעזידענט פון צוויי באנקען. מעקליען, אז ער איז ביי פראפעסיע א לאיער, געוועזען א דיסטריקט אטוירני און א פראפעסיאנעלער פאליטישען זיין גאנצעס לעבען. דאס זעלבינע איז דער פאל מיט די איבעריגע מיטגלידער פון דער „ארבייטס קאמיט": לאיערס, דיסטריקט אטוירנים, א פאר גאווערנארס, ווי וואלש, פון מאסאטשוזעטס און האק סמיטה, פון דזשארדזשיא. איינער בלויז אין דיזער גאנצער קאמיטע פון 11 סענאטארען זאגט, אז ער האט „געארבייט אין אייזען פאבריקען פון קארנעגי און קא.". דאס איז סענאטאר פיפס, פון קאלארעדא, נאר אז מיר זוכען נאך וואס ער האט דארטען „ג ע א ר ב י י ט" געפינען מיר אויס, אז ער איז געוועזען דער וויים פרעזידענט און טרעזשורער פון דער „קארנעגיע איראן ווארקס". נישט קיין שלעכטע ארבייט, הלואי אויף אלע ארבייטער געזאגט געווארען!...

איז דאס אפשר ניט קיין פאסענדע קאמיטע צו פארטרעטען די אינטערעסען פון די ארבייטער אין דער העכסטער געזעצגעבענדער קערפערשאפט פון לאנד? איז עפעס א גרויסער וואונדער וואס דער טשערמאן פון דער קאמיטע באקלאגט זיך אז זיי האבען ניט די אינטערעסען פון ארבייט אם הארצען? קען מען דען אנדערש ערווארטען פון אזעלכע מענשען צו פארטרעטען די אינטערעסען פון די ארבייטער?

לויט דעם סטייטמענט פון דעם טשערמאן פון דער סענאט קאמיטע, סענאטאר קענאן, איז דיזע סעלעקציע ניט קיין צופעלינע. טאמער האט מען אויף איינעם געהאט א שטיקעלע פארדאכט אז ער איז חלילה עטוואס „ראדיקאל" האט מען איהם אויף דיזער קאמיטע ניט געוואלט ארויפזעצען. אלע מוזען זיין פאלקאמען, 100 פראצענט קאנסערוואטיוו, ווען זיי פארהאנדלען פראגען וואס האבען א שייכות צו ארבייט.

ביי דיזער געלעגענהייט ווילט זיך מאכען א שטיקעלע באמערקונג אויך וועגען דעם ראדיקאליזם פון סענאטאר באראה, וועלכער איז אויך א מיטגליעד פון דער ארבייטער קאמיטע, און וועלכער האט א נאמען פאר א שטיקעל ראדיקאלען מענשען. באראה איז בלויז ראדיקאל ווען עס האנדעלט זיך צו אטאקירען פרעזידענט ווילסאן. ער קען די מלאכה פון באנוצען ראדיקאלע פראזען, אבער ווען עס קומט עפעס א פראגע וואס איז נוגע די ארבייטער איז ער פונקט אזוי קאנסערוואטיוו ווי אלע אנדערע סענאטארען. ער קומט פון א סטייט וואו די אי. וו. וו. איז שטארק און טאמער דערמאנט איהר פאר איהם די אי. וו. וו. איז אזוי ווי איהר וואלט אן אקס געוויזען א רויטען טוך... זיין גאנצער ראדיקאליזם ווערט דאן צורונען אין דער שיין פון דעם רויטען... צו די זיצונגען פון דער לייבאר קאמיטע איז ער פונקט אזוי וועניג געקומען און געגומען פונקט אזוי וועניג אינטערעס ווי אלע אנדערע. חוץ באראה און קענאן האט קיין איין מיטגליעד פון דיזער ארבייטער קאמיטע אפילו קיין נאמען ניט, ניט נאר פון א ראדיקאלען מענשען נאר אפילו קיין שטיקעל פראגרעסיווער מענש איז צווישען זיי ניטא.

די אפענע דבורים פון סענאטאר קענאן האבען געמאכט א שטיקעל רושם. זיי זיינען געקומען פון א צו וויכטיגער קוועלע און אויף א צו וויכטיגען פלאץ אז מען זאל זיך אויף זיי ניט אומקוקען. זיי זיינען אויך געקומען אין א צייט ווען מען האלט אין איינרייזען דעם ארבייטער אז ער דארף זיינע אייגענע כוחות פארבויגען און זיך פארלאזען אויף דעם וואס גוטע און פרומע לייט וועלען טאן פאר איהם. זייגען דאס אט די גוטע און פרומע לייט אויף וועלכע דער ארבייטער זאל זיך פארלאזען אז זיי וועלען שוין זארגען פאר איהם?

אוים דעם טאגעבוך פון א מיידעל

איבערגעגעבען פון מ. י. פייערשטיין.

היינט איז סעם'ס חתונה... ס'ארא מאדנע זאך... איך האב דאך איהם ניט געליעבט און דארף דאך על פי שכל זיך פרעהען דאמיט וואס מעהר וועלען מיך נישט פארפאלגען זיינע קאלטע פארבענקטע אויגען... און דאך בין איך עפעס אומרוהיג...

דער געדאנק, אז סעם, דער סעם וועלכער האט זיך מיר ערקלערט אין ליעבע, וועלכער האט מיך פאר צוויי יאהר צייט פארפאלגט אויף יעדען שריט און טריט מיט זיינע בליקען — מוטשעט מיך און דאך פארשטעה איך ניט ווארום דאס איז, ווען איך דערמאן זיך וועגען דעם געדאנק, ווי וואלט ער געקענט זיין מיין מאן?

סעם מיין מאן?... א שוידער געהט איבער מיין קערפער. סעם דער נישטשעהנער, כמעט מיאוסער, דער אומגעלומפערטער... ער מיין מאן! אך, ווי שוידערהאפט! און דאך... דאך מוטשעט עס מיך... אפשר איז עס אייפערזוכט, וואס האט זיך אין מיר אויפגעוועקט געגען יענער, וועלכע איז געראדע א שעהנע און געבילדעטע, און פאסט זיך אויך ניט פאר סעם'ען....

כ'דערמאן זיך, אז א קורצע צייט נאך אונזער באקאנטשאפט האט ער אנגעפאנגען קומען צו מיר אהיים... שפעטער פלעגט ער מיך ארויסנעמען צו א באל אדער אין א טעאטער, און אין דערהיים, און צווישען די שכנים פלעגט מען שוין רעדען אז ער איז מיין „באי"... די מאמע פלעגט אזוי הארציג קוקען אויף איהם, פונקט ווי אויף א אייגענעם... און דער טאטע פלעגט זיך מסתמא טראכטען, אז גאר אין גיכען וועט ער פטור ווערען פון אן עול אויפ'ן קאפ, און נאך דערלעבען נחת, ווייל סעם פלעגט אלע מאל, ווען ער איז געווען ביי אונז אין שטוב, מיך ווייזען די „פעי־ענוועלאפס" אז מיינע עלטערן זאלען די קאנווערטלאך, וועלכע האבען געטראגען די ציפערן פון הויכע, זעהר הויכע סומען געלט, מיט וועלכע א מאן קען מאכען א גוט לעבען פאר א פרוי.

ער האט אנגעהויבען אפטער צו קומען, כמעט צוויי—דריי מאל א וואך, און יעדעס מאל ברענגען א פרעזענט מיין שוועסטעריל אדער ברודערל. איך בין איהם, ווייזט אוים, געפעלען געווארען. אך, ער האט מסתמא געטראכט אויף דירזען וועג מיך צו קריגען...

כ'דערמאן זיך איינמאל אין א הייסען זומער, זיינען מיר געפאהרען צום ים זיך באדען.... אך, ווי מאדנע אנטיפאטיש ער האט אויסגעקוקט אין דעם „ביידינג סוט". עס האט מיך געעקעלט צו קוקען אויף איהם... ווען מיר זיינען געזעסען אויפ'ן זאמד און גערעדט. ער האט מיט א פינגער אויפ'ן זאמד אנגעשריבען די ווערטער „איך האב דיך ליעב" און מיך געבעטען אז איך זאל זיי איבערלייענען. דאס איז, ווייזט אויס, געווען זיין „ליבעסערקלערונג". ער איז, ווייזט אויס, געווען צו א גרויסער פייגלינג און געשעמט אדער מורא געהאט זיך צו ערקלערען מיר אין ליעבע.

איך האב איהם געזאגט, אז איך האב נישט געקענט איבערלייענען מעהר ווי די צוויי ווערטער „איך האב", ווייל אין יענעם מאמענט האב איך איהם נישט נאר נישט געליעבט, נאר פשוט געהאסט... זיין דאמאלסדיגער נארישער אויסדרוק אויפ'ן פנים... אך, ווי ער האט מיך געעקעלט... איך האב איהם געוואלט שטארקער ענטפערען. איך האב אבער געשוויגען.

„וועל איך דאס זאגען", האט ער געזאגט, און נאך א נארישען שמייכעל האט זיך באוויזען אויף זיין פנים. „מינא", האט ער געזאגט, „איך האב דיך ליעב, שטארק ליעב, און איך בעט דיך צו ווערען מיין פרוי, — וואס זשע זאגסטו?"

איך האב פאר עטליכע מינוטען געשוויגען, איך האב אביסעל פארגעניגען געהאט וואס א מאן בעט ביי מיר א געפעלינקייט, ס'האט מיך אבער אנגעהויבען עקלען, און איך האב זיך אויפגעהויבען און אין וואסער צווישען די כוואליעס אריינגעשפרונגען.

זייט דאן האט ער אנגעהויבען זעלטענער קומען צו מיר. ער האט, ווייזט אויס, פארשטאנען, אז איך קען איהם ניט ליידען און אז איך זאל זיין פרוי זיין איז שוין אפגערעדט. איך בין געווען זעהר צופרידען... איך האב געדאנקט גאט וואס ער האט זיך אפגעטשעפעט, אבוואהל ער פלעגט זיך נאך דרעהען ארום מיר.

איינמאל אין אן אווענט איז ער געקומען צו מיר. עס זיינען דאן געראדע געווען ביי מיר צוויי חבר'טעס. מיר זיינען געזעסען אין קיטשען און גערעדט. ער איז אריינגעקומען און זיך אנגעהויבען אריינמישען אין אונזער געשפרעך. עס האט מיך פארדראסען זיין קומען, איך האב זיך אויפגעהויבען און צוזאמען מיט מיינע חבר'טעס אריין אין א צווייטען צימער און מיט זיי אנגעפאנגען טאנצען. ער איז געבליבען אליין אין קיטשען, עס האט מיך יעדענפאלס נישט געקימערט וואו ער איז און וואס ער דענקט וועגען מיר... איינינע מינוטען שפעטער אבער איז ער אריין צו אונז אין צימער. זיין געזיכט איז געווען בלאס ווי די וואנט. ער האט קענטיג מיט זיך אליין געקעמפפט. עטליכע סעקונדען האט ער געקוקט אויף מיר, און מיט א שווערער ווייגענדער שטימע א זאג געטאן „גוד־נאיט" און איז ארוים.

זייט דאן האט ער מיך אויסגעמידען... ווען ער פלעגט מיך ערגעץ זעהן, פלעגט ער בלויז קוקען אויף מיר מיט זיינע קאלטע בליקען, קוקען און שווייגען...

און יעצט איז ער שוין א פארהייראטער מאן. ער האט שוין זיין כלה מסתמא געגעבען דאס רינגעל און נאכגעשעפטשעט דעם הרי־את... ווי מאדנע ער מוז אויסקוקען אין דעם צילינדער הוט, חא־חא!

און איך? — דיזעלבע. וועל ווייטער מוזען געהן ארבייטען אין שאפ, זיין א עול אויפ'ן טאטענס קאפ, און אפשר נאך גאר בלייבען א מיידעל ביז'ן גראהען צאפ?....

און צוריק גערעדט, וואס ארט מיך אז סעם האט חתונה געהאט? קיין שונא בין איך דאך איהם ניט, א שאד נאר וואס ער האט מיך ניט איינגעלאדען צו זיין חתונה, כ'וואלט א בעלן געווען צו זעהן ווי ער קוקט אוים אין דעם צילינדער הוט!....

איך און ניט מיין פריינד יאנאוסקי, נאר — דער שטאהל־קעניג גערי. ניט ווי א פארטרעטער פון קאפיטאל וועט ער זיצען ביי דער סעודה, ניט ווי א גאט־געזאלבטער קעניג, נאר ווי א פאלקס־מענש. מיך און אייך, מיינע ליעבע קלאוקמאכער און מיינע שעהנע לוידים וויסט־מאכערקעס, וועט פארטרעטען דזשאדזש גערי. פאר אונזערע אינטערעסען וועט ער קעמפען, צו אונזער גליק וועט ער שטרעבען.

און דאס איז דער מאדערנער, דעמאקראטישער, פאר'ן ריינסטען אמעריקאניזם קעמפענדער שטאהל־קעניג!

און ווען ארום די שטאהל־פאבריקען וועט זיך גיסען בלוט און מען וועט שיסען סטרייקער, זאלט איהר וויסען, אז דאס קעמפט מען פאר'ן דעמאקראטישען „אפען שאפ", פאר דער פרייהייט פון ארבייט און פאר גערי'ס אמעריקאניזם, וואס פארקערפערט אי די דאזיגע פרייהייט, אי די דאזיגע דעמאקראטיע.

און בעת דארט, ארום די שטאהל־פאבריקען וועט קאכען און זידען דער קאמפ, וועט דער שטאהל־קעניג גערי זיצען אין וואשינגטאן און וועט, נעבאך, אנשטרענגען אלע זיינע קעניגליכע כחות צו פארטרעטען דאס אמעריקאנער פאלק און צו שאפען ליעבע־באציהונגען צווישען קאפיטאל און ארבייט.

און זייט זיכער: ער וועט שאפען. ווייל ער איז א גרויסער, א פרייהייט־ליעבענדער, אידעאליסטישער פאלקס־קעניג!

געדענקט איהר, ווי עס האט ביים ענד פון דער דייטש־רוסישער מלחמה זיך געפיהרט ביים רוסישען פראנט? אט אזא מין אידיליע האט אונז מסתמא שאפען גערי.

געדענקט איהר, געדענקט איהר די צייט פון „פארברידערונג", די צייט פון „פראטעוויזיישאן" ביים רוסיש־דייטשען פראנט? עס

ארבייטער, פאראייניגט אייך

די קינדערלעך פון אייערע אונגליקלעכע פריינדע וועלכע זיינען געשטארבען פון הונגער אינפלועגצא, אדער פון קאנצאנטראציע לאגערן אין פראנקרייך וועלכע ארבייטער זיינען אונטערוואָרפען, שטרעבען אויס זייערע העלפלאזע צו אייך נאך הילפע. טויזענדער יתומים'לעך זיינען פשוט אויף הפקר געבליבען אין דער שטאט ניו יארק. קיינער פון אייך קען ניט וויסען וויי נרויס דער צער איז א חוץ די יענע וועמען דאס אונגליק האט געטראפען און אויך די פיהרער פון דעם אידיש נאציאנאלען בית יתומים פון 52 סט. מארקס פלייס. פיעלע פון אייערע ארגאניזאציאנען האבען אונז אריינגעשיקט אפליקיישאנס און מיר האבען, צום מיעפסטען באדויערען, נאר ניט גענומען מען פאר זיך, איינפאך וויל מיר האבען ניט גענוג פלאץ.

איצט אבער האבען מיר אפגעקויפט דעם נרויסען דייטשען בית יתומים, אין וועלכען מיר וועלען קענען אריין נעמען פיעלע הונדערטע קינדער, און מיר מוזען האבען דאס געלט אויף נאכצוקומען אונזערע צאלונגען. איהר מוזט בעדענקען או דער אידיש נאציאנאלער בית יתומים באלאנגט ניט צו קיין פעדעריישאן, און וועט אויך ניט געשטיצט פון אונזערע רייכע ברידער, און קריגט ניט קיין שטיצע פון די פובליק טשאריטים, און מיר זיינען געצוואונגען אנצוקומען צו אייך ארבייטער איהר זאלט אונז ארויסהעלפען צו באצאהלען פיר דער נייער בילדינג. די צעהנדלינג טויזענדער דאלער וואס מיר האבען שוין איינגעצאהלט קומען אויך פון די ארעמע מאסען, און מיר זיינען זיכער או איהר וועט אונז באלד קומען צו הילף מיט דעם איבריגען געלט וואס מגר דארפען זאפארד האבען אום צו דעקען.

מאכט טשעקס צאהלבאר צו היברו ניישאנאל ארפאן הויז, און שיקט זיי צו די קעמפיין העדקוואטערס, 1 סעקאנד עוועניו, ניו יארק.

די סטייט באנק

ריסאורסעס איבער $65,000,000

איהר מחשם ביזנעס מיט אנדערע לענדער אדער איהר דעלקס פערטרעטערן אייער ביזנעס דורך אינספרם אדער עקספרעס, זיינען איהר בעלאדען זיך צו בעזוכען מיט די אויסערגעוועהנליכע פאסילידעטס פון דעד סטייט באנק.

מען רעכען ארוים לעמערס אוז קרעדיט, קאמערשאל לעטערס אוז קרעדיט, פרעוולערס משעקס אוז דרעפטס נאך אלע מחיילען פון דער וועלט.

וואס וויללן חעלפען זייערע קרובים אין אויסלאנד, בעזוכערס אין פוילן, רומעניע, גאליציע, אוז משעכאסלאוואקיי, קענען שיקען נעלד מיט די בילינסטע רעיסס דורך דער סטייט באנק.

די פאלגענדע בייזנ זיינען אייניגע פון אונזערע קארעספאנדענטס אין אויסלאנד

ENGLAND
Credit Lyonnais, London.

FRANCE
Comptoir National d'Escompte de Paris.

BELGIUM
Banque Generale Belge.

SWITZERLAND
Swiss Banking Corporation.

HOLLAND
Rotterdamsche Bank Vereeniging.

CZECHO-SLOWAKIA
Bohmische Union Bank, Prague.

GERMAN AUSTRIA
Wiener Bank Verein, Vienna.

POLAND
Polska Krajowa Kasa Pozyczkowa, Warsaw.

ייער געלד וועט איבערגענעבען וועלען דורך דיעזע קוועלען אדער אויסלענדישער קרעדיט וועט פאר אייך ארראנזשירט וועלען אין איהר וועט זייך פערזיכערט צו האבען גוטע סערוויס.

THE STATE BANK

376 אוון 378 נרעגד סטרים. ניו יארק.

בייזנמשעס:

100 עסעקס סטרים; 7 וועסט 26סט סטרים;

1400 פינפטע עוו.; 158 יוניאן אוון וועסטשעסטער עוועניו.

פימקין אוון סמאוט עוועניוס, ברוקלין.

נרעהעם עוועניו אוון וועריעם סטרים, ברוקלין.

מלאוס שעפער קאלעם שאנם פארין 100 טויזענד דאלאר פאנד נעבען דער רעאקציע

וויימערע קוויטירונגען.

אין שאם סון —	
הערריסאן אוון דובאוי,	
דורך רוש. ראבינאוויטש	$42.00
פאלשטשן נאלרסאן,	
דורך סינעל אוון סיסקין	6.75
אלשעריטצי סטוירט שאפ,	
דורך ס. ראבוטשיק	17.00
קאנטינענטאל קלוטס קס.,	
דורך הערי פאלענבוים	25.00
וואראסה סעק קס.,	
דורך דייזיו זאהן	30.00
זוקער אוון אראנזעל,	
דורך סטערים פראעל	26.00
פינעל אוון שאפירא,	
דורך ס. ראסניק	4.00
סיוטשעל סטוירט קס.,	
דורך ס. שילדענפרייער	2600
זוסמאן אוון שילסטי,	
דורך ה. לאפידוס	19.00
אלפייסרעם קס.,	
דורך סעם מאסרען	1.00
משעסהעם קלוטס קס.,	
דורך רוש. קלאינבערג	17.75
נאלדמאן בראדערס. מאסעיס, ני ורוש.,	
דורך סעם וואיס	12.50
בין נ. דרעסס קס.,	
דורך בענדרוש. בלוסענבלאס	4.00
נ. פיננער,	
דורך קאלפערשטיין	17.00
מאדרען קלוטס קס.,	
דורך אב. מארס	6.75
פ. אוון נ. דרעסס קס.	
דורך ה. שיינמאן	9.75
נעווירטצשאן אוון פרייער,	
דורך סעפטעל מאסטי	16.50
ווילקשטין אוון נראד,	
דורך ל. אייזענשטיין	15.50
ר. בארנעשטיין,	
דורך ווילליאם רעזען	13.25
עשבנ'ג, דורך פ. לעפסבעק	7.00
טעטשל	$316.25
פריהער קוויטירט	1045.23
צוזאמען	$1361.48

פילם קאמפאניעס,
פרעזידענט דוש. ב.

עפֿענטלעך!

די אמעריקאן יוראפיעז דיסטריבוטינג קא., אינק.

מיט דעם מעין אפּיס אין 116 נעסאו סטריט אוז הויפּט ברענטש אפּיס אין 33 עסעקס סטריט

חאם נעעפֿענט א גרויסען אוז שהענעם אפּיס אין

176 עוזעניז „בי"

די אידען פון יענעם נעגענד קאָנזן דודך אונזער נייעם ברענטש, 176 עוזעניז „בי", שיקען קליידער און שפּייז צו זייערע נויטליידענדע קרובים אויף יענער זייט ים.

מיר שיקען שפּייז און קליידער צו אייערע ליידענדע און הונגעריגע קרובים פון פּוילען, ליטא, גאליציע, רומעניען, דייטש־לאנד, עסטרייך, טשעכא־סלאוואקיא, פינלאנד, עסטלאנד און קורלאנד!

וואס פריהער איהר וועט שיקען שפּייז קיין יוראפּ, אלץ שנעלער וועט איהר שטילען זייער הונגער

מיר האבען פארטיגע פעקלעך מיט פּרייש שפּייז פאר $17.50 א פעקעל, שוין אריינגערעכענט אלע דעליווערי און אינשורענס־קאָסטען. פאר פּינלאנד, עסטלאנד און קורלאנד קאָסט דער זעלבער פעקעל מיט א דאלאר מעהר צוליעב דעם וואס די פארבינדונגען מיט דיעזע לעגדער זיינען מעהר קאָמפּליצירט.

אונזער נעקסטע שיף נאך יוראפּ נעהט אפּ דעם 30טען סעפּטעמבער

אייער געלד איז אבסאליוט נעזיכערט!

אונזער קאָמפּאני האט זיך אוועקגעשטעלט אויף א ראיעלען בארען. אז איהר מאכט בייַ אונז א באשטעלונג, קריגט איהר א נאראנטי, אז אין פאל מיר נעפינען ניט אייערע קרובים, אדער מיר קענען ניט, צוליעב וועלכע ניט אורזאכע, דעליווער־רען אייער פעקעל, דאמאל גיבען מיר אייך שפּ דאס נעלט!

וואס אבאמארעפּט די זיכערהייט פון אריבערשיקען, זאלט איהר וויסען, אז מיר אינשורירן יעדען פעקעל נעגען פייער, נעבה, רויבעריי, פּלינדערונג און נעגען אירענער וועלבען ריסק. מיר האבען נעמאכט מארבינדונגען מיט איינע פון די נעשעפּט און רייכסטע אינשורענס קאמ־פאניעס.

בריינגט די קלַיידער צו אונז

אין 33 עסעקס סטריט

און מיר וועלען זיי אוועקשיקען פאר אייך. אויב איהר וואָלטנס אויסערן שטאָדט, קענט איהר די קלייד־דער צושיקען בייַ פארסעל פּאָסט אדער עקספּרעס.

אויב איהר וואוינט אויסערן שטאָדט

און קענט פערזענליך נים קומען אין אונזער אפּיס

33 עסעקס סטריט

דאן שניידט אוים דעם אונטערשטען קופּאן און שיקט איהם אונז צו מיט דער באטרעפענדער סומע און פלעם וועט ריכטיג באזארגט ווערען.

קופּאן

איך שיק אייך .....$ פאר ..... פעקעדוש(עס)
וואס איהר זאלט שיקען צו:

Name .....
Address .....
City or Town .....
Province .....
Country .....

נעשיקט פון:

Name .....
Address .....
City and State .....

באלד ווי מיר קריגען אייער באשטעלונג, צוואמען מיט דער באטרעפענדער סומע אין א משעק, מאַכּן אַרדער אדער קעש, שיקען מיר אייך גלייך ארוים אן אפּיציעלען רעסיט.

אונזערע נדענטשעס:

Bhanch 1.
33 ESSEX STREET
NEW YORK.
ADÓLF HUNAU, Mgr.

Branch 2.
1946 SECOND AVE., NEW YORK.
JOE SANN, Mgr.

Branch 3.
235 SPRINGFIELD AVE.,
NEWARK, N. J.
HERMAN H. DENBURG, Mgr.

Branch 4.
176 AVENUE B,
Cor. 11th St., NEW YORK.
Miss CELIA TROPP in charge.

Branch 5.
266 MONROE STREET,
PASSAIC, N. J.
JOSEPH SILVER, Mgr.

Branch 6.
71 EVERETT AVENUE
CHELSEA, MASS.
I. WINTMAN, Mgr.

Branch 7.
458 ST. LAWRENCE BLVD.
MONTREAL, CANADA.
RAM & WALL, Represent.

נעלם, משעקס און מעיל־אַרדערס זאלען נעשיקט ווערען צו אונזער הויפּט אפּיס:

American - European Distributing Co., Inc.
116 NASSAU STREET,
NEW YORK

AMERICAN-EUROPEAN DISTRIBUTING CO. INC.

Shipping and Receiving Dept:
33 ESSEX ST., NEW YORK
Telephone: Orchard 9928.

Main Office:
116 NASSAU ST., N. Y.
Telephone: Beekman 2362—2363

אונזער פירמא ווערט אפּערירט אונטער א שׂורימי באנד מיט די
NEW AMSTERDAM SURETY COMPANY.
אונזער רעפערענס:
CHATHAM PHOENIX NATIONAL BANK, EAST SIDE BRANCH.

עפֿענטלעך!

די אמעריקאן יוראפיעז דיסטריבוטינג קא., אינק.

מיט דעם מעין אפּיס אין 116 נעסאו סטריט אוז הויפּט ברענטש אפּיס אין 33 עסעקס סטריט

חאם נעעפֿענט א גרויסען אוז שהענעם אפּיס אין

176 עוזעניז „בי"

די אידען פון יענעם נעגענד קאָנזן דודך אונזער נייעם ברענטש, 176 עוזעניז „בי", שיקען קליידער און שפּייז צו זייערע נויטליידענדע קרובים אויף יענער זייט ים.

מיר שיקען שפּייז און קליידער צו אייערע ליידענדע און הונגעריגע קרובים פון פּוילען, ליטא, גאליציע, רומעניען, דייטש־לאנד, עסטרייך, טשעכא־סלאוואקיא, פינלאנד, עסטלאנד און קורלאנד!

וואס פריהער איהר וועט שיקען שפּייז קיין יוראפּ, אלץ שנעלער וועט איהר שטילען זייער הונגער

מיר האבען פארטיגע פעקלעך מיט פּרייש שפּייז פאר $17.50 א פעקעל, שוין אריינגערעכענט אלע דעליווערי און אינשורענס־קאָסטען. פאר פּינלאנד, עסטלאנד און קורלאנד קאָסט דער זעלבער פעקעל מיט א דאלאר מעהר צוליעב דעם וואס די פארבינדונגען מיט דיעזע לעגדער זיינען מעהר קאָמפּליצירט.

אונזער נעקסטע שיף נאך יוראפּ נעהט אפּ דעם 30טען סעפּטעמבער

אייער געלד איז אבסאליוט נעזיכערט!

אונזער קאָמפּאני האט זיך אוועקגעשטעלט אויף א ראיעלען בארען. אז איהר מאכט בייַ אונז א באשטעלונג, קריגט איהר א נאראנטי, אז אין פאל מיר נעפינען ניט אייערע קרובים, אדער מיר קענען ניט, צוליעב וועלכע ניט אורזאכע, דעליווער־רען אייער פעקעל, דאמאל גיבען מיר אייך שפּ דאס נעלט!

וואס אבאמארעפּט די זיכערהייט פון אריבערשיקען, זאלט איהר וויסען, אז מיר אינשורירן יעדען פעקעל נעגען פייער, נעבה, רויבעריי, פּלינדערונג און נעגען אירענער וועלבען ריסק. מיר האבען נעמאכט מארבינדונגען מיט איינע פון די נעשעפּט און רייכסטע אינשורענס קאמ־פאניעס.

בריינגט די קלַיידער צו אונז

אין 33 עסעקס סטריט

און מיר וועלען זיי אוועקשיקען פאר אייך. אויב איהר וואָלטנס אויסערן שטאָדט, קענט איהר די קלייד־דער צושיקען בייַ פארסעל פּאָסט אדער עקספּרעס.

אויב איהר וואוינט אויסערן שטאָדט

און קענט פערזענליך נים קומען אין אונזער אפּיס

33 עסעקס סטריט

דאן שניידט אוים דעם אונטערשטען קופּאן און שיקט איהם אונז צו מיט דער באטרעפענדער סומע און פלעם וועט ריכטיג באזארגט ווערען.

קופּאן

איך שיק אייך .....$ פאר ..... פעקעדוש(עס)
וואס איהר זאלט שיקען צו:

Name .....
Address .....
City or Town .....
Province .....
Country .....

נעשיקט פון:

Name .....
Address .....
City and State .....

באלד ווי מיר קריגען אייער באשטעלונג, צוואמען מיט דער באטרעפענדער סומע אין א משעק, מאַכּן אַרדער אדער קעש, שיקען מיר אייך גלייך ארוים אן אפּיציעלען רעסיט.

אונזערע נדענטשעס:

Bhanch 1.
33 ESSEX STREET
NEW YORK.
ADÓLF HUNAU, Mgr.

Branch 2.
1946 SECOND AVE., NEW YORK.
JOE SANN, Mgr.

Branch 3.
235 SPRINGFIELD AVE.,
NEWARK, N. J.
HERMAN H. DENBURG, Mgr.

Branch 4.
176 AVENUE B,
Cor. 11th St., NEW YORK.
Miss CELIA TROPP in charge.

Branch 5.
266 MONROE STREET,
PASSAIC, N. J.
JOSEPH SILVER, Mgr.

Branch 6.
71 EVERETT AVENUE
CHELSEA, MASS.
I. WINTMAN, Mgr.

Branch 7.
458 ST. LAWRENCE BLVD.
MONTREAL, CANADA.
RAM & WALL, Represent.

נעלם, משעקס און מעיל־אַרדערס זאלען נעשיקט ווערען צו אונזער הויפּט אפּיס:

American - European Distributing Co., Inc.
116 NASSAU STREET,
NEW YORK

AMERICAN-EUROPEAN DISTRIBUTING CO. INC.

Shipping and Receiving Dept:
33 ESSEX ST., NEW YORK
Telephone: Orchard 9928.

Main Office:
116 NASSAU ST., N. Y.
Telephone: Beekman 2362—2363

אונזער פירמא ווערט אפּערירט אונטער א שׂורימי באנד מיט די
NEW AMSTERDAM SURETY COMPANY.
אונזער רעפערענס:
CHATHAM PHOENIX NATIONAL BANK, EAST SIDE BRANCH.

מאמאשעווסקי מאָטאָר

האוסמאן סט. און סטעקאָד עוענוי
טעל. ארטשארד 2612.
הערי מאמאשעווסקי, סטיירוש סעק.

ל נאלדבערג פרעזענטירט
דאָס שהענסטע אידישע מאָטאָר אויף דער וועלט.
די נרעסטע קינסטלער פון דער אידישער ביהנע פּפראיזינגס.
די בעסטע פּרימאדאנאס, די בעסטע סאָב־רעסינס, די בעסטע מוסער דאליסטען פּפראיזינגס מיט דעם שטאָלץ פון דער אידישער ביהנע

דייוויד קעסלער און באַרים מאמאשעווסקי

די הערליכסטע אידישע קאָמערי מיט דער שהענסטער אידישער מוזיק

די צוויי חזנים

מיט די נרעסטע 2 אידישע ארטיסטען בּפּ־רים מאמאשעווסקי, דייוויד קעסלער, מיט אונזער איינציגען בעסטען קאָמיקער סעם קעסטין, רעגינא צוקערבערג, בּפּ סי וויינסאן, קלמן יאוולייער, וויליאם שווארץ, מאר. זיעבל. מאדאם ווילענסקי, מאדאם מאנע.

די לעצטע 3 מאל פון די 2 חזנים

שבת אבענד (מוצאי יום כפור) 4 אקט. זונטאג מאטינע און אבענד דעם 5טען אקטאבער

דער נרויסער סוקסעס פון אונזער נייער קאָמערי מיט מוזיק

די 2 חזנים

פון ה. קאלמאנוויטש, פּריי בעאוריייט פון בּארים מאמאשעווסקי. עכט אידישע מוזיק פון אונזער בעריהמטען קאָמפּאָזי־טאר און דירידענט הערמאן וואהל.

נייעס! לכבוד סוכות נייעס!

מאמאשעווסקים א נייע אפּערעטע

„דאָס היילינג ליעד"

24 נומערען נעזאנג, פון דעם בעריהמטען קאָמפּאָזיטאר און דיריזענט ה', הערמאן וואהל.

חברות, לאדושען, יוניאָן און רעליגיעז סא־סייעטיס, וויי אויך פּריוואט פּערזאָנען קע־נען קריגען בענעפּיטס און טיקעטס פאר דעם נייעם סיזאן. זיך צו וועגדען צו מר. מענדעלסאָן.

אוידווינג פּל. טהעאטער

טעלעפאָן, סטייוועסענט 1359

מאָקס ווילנער, מענעדושער
מאַריס שוואדץ, דירעקטאָר.

מאַריס שוואַרץ'ס נייער ליטעראַרישער סוקסעס

7טע וואך — 7טע וואך

שבת אבענד, מוצאי יום כפור, דעם 4טן אקטאבער, זונטאג מאטינע און אבענד, דעם 5טן אקטאבער, אין נאנץ יום טוב סוכות

מאָקס ר. ווילנער פּרעזענטירט
הערר מאַריס שוואַרץ אין

טביה
— דער —
מילכיגער

נעענן בעבענסטס און טיקעטס זיך צו נעבען אין אפיס פון אוריזוינג פלייס טהעאטער.

דאָס נייע אידישע מאָטאָר

(זעבע סטרים פון פּערי־סון עזהטניי)
נאמענטל רייכער,
קונסט דירעקטאר.
שכמה נרשטאָן,
דיזיינר. מעניזשער.

5טע וואך! ריעזיינער ערשטלג!

שבת אבענד, מוצאי יום כפור, דעם 4טען אקטאבער, זונטאג מאטינע און אבענד, דעם 5טען אקטאבער,

פּרינס הירשבין'ס ראָמאנטישע מאָלקס־קאָמעדיע

„די פּוסטע קרעטשמע"

רעזישיסירט פון עמנואל רייבער. דעקא־ראציעס פון מאשקא.

רעזערווירט אייערע טיקעטס פּער טעלע־פאָן: מעדיסאן סקווער 579.

נעביל'ס מאָטאָר

235 באוערי. טעל. אדטשארד 4345.
מאָקס נעביל, דירעק. הערי נאטי, מענ.

מאָקס נעביל'ס „היילינג ליבע" האָט אלעם איבערטראָפען.

5טע וואך! 5טע וואך!

טיקעטס 8 וואכען אין אדוואנס.

דיזע וואך שפּיעלט מען בלויז 3 מאל־שטעלונגן.

שבת אבענד (מוצאי יום כפור), דעם 4טען אקטאבער און זונטאג מאטינע און אבענד, 5טען אקטאבער און נאך סוכות

מאָקס נעביל, דושעני נאָלדשטיין, עליאס ראָטששטיין, נאלדע שאָפּירא, יאָאב האָכשטיין, יאָאב קאצמאן, פּעפּי סינקאף, אייב סינקאף, יאָאב נאלדשטיין, אירא נראפּער, פרידריך בלייכער און איזי־דאר האלענדער אין

מאָקס נעביל'ס נרויסע מיים־טערוועדק

היילינג ליעבע

מעלאדראמא אין 4 אקטען, מיט א מאר־שפּיעל פון מאָקס נעביל.
מוזיק פון אונזער קאָמפּאָזיטאר ארנאלד פּערלמוטער.
וועגן בענעפּיסס און טיקעטס זיך צו וועגדען אין אפיס פון טהעאטער.

די יוניאן־קאָאָפּעראַטיוו סאָסיעטי

לאָקאל 35 א. ל. ו. יוניאן
פּערקופּיפּס אויסשליסליך

וויסט ליבי טהעאַטער קאָאָפּעראַטיוו טהעאַטער צוועמאָטשני טשאי

A. DELBON

מיקסס און שארפּט מעסערס. 90-484 6טע עוועניו, ניו יארק.
צווישען 29טע און 30טע סטריס.

משאמדאם פרינסינג קא.

2 אימס בראדווי

קרינס אונזער עסטימיס.

י. סראוז

בעדושעס אן בענערס
פאר יוניאָנס, סאסייעטיס און ס. ס. בר. סמריקמלי יתניאן ארביים.
134 קלינטאן סטריט. ניו יארק

אהרן באלכאוסקי, בעוואוינס אין כאר־קוט, רוסלאנד, טיס זיין משפּחה, שפּיעד־סומער און צוויי שוועסטער, נעווען אין בעלהיים פ וויינבערנער שניידער, ווערק נע־זוכט פון זיין שוועסטער פרייד־ל. ווער עס ווייסט פון איהם זאל מלדען:
E. WEINER, 96 E. 115th Street, New York City.

די שאמער־דאמס פראדאקשאן אינק.

האלט אין פאר־ענד־נען א ערשט־קלאסינע

ארטיסטישע מאווינג־פיקטשור

דער היילינער פלאם

("THE SACRED FLAME")

וואס וועט טיט דער ארטיסטישער אויסשטאטונג, קינסטלער־שען שפּיעלען און פראכטפאלער אויספּיהרונג פאראשאטען דאס נרעסטע פארנעניגען פאר דער בעסטלער קלאסע מוזויינג פיק־טשור באזוכער.

די בעריהמטע בראדוויי אקטריסע

טיסס עמיליע סטיוועגס

שפּיעלט דארט די הויפּט ראלע און זי ווערט אונטער־שטיצט פון ניט קיין קלענערער ארטיסטקע אלס מוריעל אסטרים שן אין נאנצען סטעף בעריהמטהליטען.

ערווארטעט שאטער'ס נייעסטע שפּוננ „דער היילינער פלאם" נאר אין ניכען — ערווארטעט עסוואס נרויסעס און שהענעם.

לַיידים טיילארס און אלטעריישאן ארבייטער

לאקאל 80

די יוניאן ציהט די אויסמערקזאמקייט פון יע־דען שאפּ־טשערמאן און פון יעדען מעטבער בא־זונדער ניט צו ערלויבען קיין ארביטער צו זיצען זיך צו דער ארבייט אהן א ווארקינג קארד פון דיער יוניאן.

די שאפּ־טשערלייטע ספעציעל ווערען נע־בעטען צו העלפען פּראקטיס מאך דורכפּיהר־רען דיזען רול.

ה. הילפּמאן, סעקרעטער.

באַרנעט ל. בעקער

אפּטאמעטרים און אפּטישען
215 East Broadway — 100 Lenox Avenue
1709 Pitkin Ave., Brooklyn — 895 Prospect Ave., Bronx

דארפט אידר א מויך לעהר רער?

ל. נאלדבערג, רער באוואוסטער פּיעדעל שפּיעלער, ווערט לערנען. דאס די הסכמה פון דעם נרויסטן זשענג, פּראר פּעסאר לעאפּאלד אואר, דער לערהרער פון צימבאליסט, מישא עלמאן און נאך אנדערע קינסטלער
נים לעסאנס אין פּיעדעל שפּיעלען צו נאנץ מעסינע פרייזען, ספעציעל צו קינדער פון קלאוסקאמבער.
אדרעס:
507 איסט מאונט עדען עוו., ברוקלין.
טעלעפאָן: טרימאונט 1505.
נ. ב.— נעמט דריסט עוועניו עלעוו־וויימער אין סמאם ביי 171סט סטריס און קלעוועלאנד פּארקוויי.

דיוק ציימונג

וויי אויך פּיעלט אנדערע אידישע און קב־לישע פייערשטענען, בוכער און זשורנאלען וועלען נעדרוקט אין די
אם־טן־דיים פּרינטינג קא.
195 קאנעל סט. — ניו יארק
טעלעפאָן 5485 פּיקמקלין.

טעלעפאָן נרעמערסי 2441
די לענארד פּרעס
42 איסט 23סט סטריס, נ. ק.

GERECHTIGKEIT — (JUSTICE)

גערעכטיגקייט

בצדקתי החזקתי ולא ארפה (איוב, כ"ז, ו).
אַ מיין גערעכטיגקייט האַלט איך זיך שטאַרק, און וויל איהר ניט אָפּ לאָזען.

"מיר ווילען, מיר מוזען זיין גערעכט אפילו צו די, צו וועמען עס גלוסט זיך אונז צו זיין אונגערעכט". וואודראָו ווילסאָן.

אָפיציעלער אָרגאַן פון דער אינטערנעשאָנאַל לידיעס גאַרמענט וואָירקערס יוניאָן

VOL. I. No. 39. New York, Friday, October 10, 1919 פרייטאג, דעם 10טען אָקטאָבער PRICE 3 CENTS

ערשטע צוויי זיצונגען פון דזשענעראַל עקזעקוטיוו באָארד א. ל. ג. וו. י. אין באפאלא.

פאַרבעדייטונגס ארבייט פון דער אינטערנעשאָנאַל עדיוקיישאָנאַל קאָמיטע

מעט צו ווירקען צווישען די מיטגלידער פון זייערע לאָקאַלס, אַז וואָס מעהר מעגשען זאָלען זיך רעדזשיסטרירען אין די קלאַסען און לעקטשור קורסען פון דעם קומענדען סיזאָן.

לעצטען מאָנטאג אווענט איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען דער קאָנפערענץ פון פאַרטרעטער פון די באַזונדערע עדיוקיישאָנאַל קאָמיטעס פון אונזערע ניו יאָרקער לאָקאַל יוניאָנס. דער קאָנפערענץ איז איינ־

אינהאַלט־פאַרצייכניס

"גערעכטיגקייט" נומער 39.

זייט 2. די וואָך — נ. בוכוואַלד.
זייט 3. א וואָרט צו די ריפּער מאַכער וועגען בילדונג און אַנדערע זאַכען — דזש. העלער.
זייט 4. פּראָגען און פּאַסירונגען אין דער קלאָוק אָפּערייטאָרס יוניאָן, לאָקאַל 1 — פ. קאָטלער. ערשטע צוויי זיצונגען פון דזשענעראַל עקזעקוטיוו באָארד — שלום פון זייט 1.
זייט 5. וויכטיגע פּאַסירונגען אין דער רייני קאָוט מאַכער יוניאָן, לאָקאַל 20 — ס. פריעדמאַן. קלאָוק שאַפּ קאָלעקשאָנס פאַר'ן 100 מיליאָנען דאָלאַר פאָנד — פיליפּ קאַפּלאָוויטש.
זייט 6. א סטרייק פון קאָרסעטען אַרבייטער אין ניו יאָרק; דער זיעג פון די לידיס טיילאָרס וועגען אַלץ גרעסער. אויפ'ן מיטינג פון לאָקאַל 25 — י. שענהאָלץ.
זייט 7. דער קעניג קאָמט! דר. ק. לעאַ. בריוולאַך פון פילאַדעלפיא — א. קראַפּעווע.
זייט 8. א געזאַנג נאָך ליעבע (ראָמאַן) — פאַלינא וואַלמי.
זייט 9. ראָמאַן. בריוולאַך צום רעדאַקטאָר.
זייט 10. פון רעדאַקטאָרס נאָטיץ ביכעל.
זייט 11. דער רעגעז יקרות און די לאַנד ספּעקולאַציע — א. וועלדין.
זייט 12. אין דער טעאַטער וועלט — דער קריטיקער. איך — דער אַלטמאָדישער (פּעליעטאָן) — א. וואָהלינער.
זייט 13. א באַזוך אויפ'ן שלאַכטפעלד פון די שפּאַטל סטרייקער — ה. לאַנג.
זייט 14. פון אומגליקליכע פריינדשאַפט (סקיצע) — לעאָן קוסמאַן. ליעדער — מ. סילווערמאַן.
זייט 15. דער זעקס שטונדען ארבייטס טאָג — דזשוליעס סטוארט פוינטס.
זייט 16. די פראָיעקטען — ראָוז בעדריק בלינדער. קורצע שמועסען.
זייטען 17, 18 און 19 — אָרגאַניזיישאָנס.
זייט 20 ענינים פון אונזער אינטערנעשאָנאַל אין דער פרעסע — א סטעף רעפּאָרטער.

גענאָסע אב. קאַהאַן צוריק פון אייראָפּאַ

ביי דער געלעגענהייט וועט אין קארנעגיע האָל אויך געגעבען ווערען א פּאַסענדער קאָנצערט.

די גאַנצע איינגאַהמע פון דעם אָוונד געהט פאַר'ן פּיפּעלס רעליעף, פאַר די אידישע מלחמה קרבנות.

דעם דאָנערשטאָג אין דער פריה, איז דער רעדאַקטאָר פון "פאָרווערטס", גענ. אב. קאַהאַן, צוריקגעקומען פון זיין רייזע איבער דער פאַרוויסטער אייראָפּאַ, מיט דער שיף "לאַ פראַנס". אויפ'ן פּיער וואו די שיף איז אָנגעקומען האָבען געוואַרט פאַר איהם פיעלע דעלעגאַציעס פון יוניאָנס, פּאַרטיי־אָרגאַניזאַציעס, פון אר־

דער קאַמף און זיעג פון די לידיס טיילאָרס יוניאָן אין באָסטאָן

פון דזשייקאָב וואַייט.

די לידיס טיילאָרס יוניאָן פון באָסטאָן לאָקאַל 36, פון אונזער אינטערנעשאָנאַל לידיס גאַרמענט וואָרקערס יוניאָן, האָט שוין הינטער זיך א שטיקעל געשיכטע.

נאָך אין דעם יאָהר 1913, האָט די יוניאָן אָנגעפיהרט א סטרייק פאַר אַן אַכט שטונדיגען ארבייטס טאָג און נאָך אַנדערע פאָדערונגען. דער סטרייק איז יעמאָלס געוואונען געוואָרען.

אָבער א שטיקעל צייט נאָכדעם ווי די אַרבייטער האָבען זיך צוריקגעקעהרט אַרבייטען, האָט די באָסעס אַסאָסיאַיישאַן אויסגעשפּיעלט א טריק, זיי האָבען געבראָכען דעם אַגרימענט מיט דער יוניאָן און אויסגעשלאָסען די אַרבייטער. עס איז שוין געווען ביים ענדע פון סיזאָן און די יוניאָן האָט זיך געפונען אין א שלעכטער פאַרלעגענהייט. דער רעזולטאַט איז געווען, דאָס די אַקטיווע מיטגלידער פון דער יוניאָן זיינען אויסגעשטעלט געוואָרען ... זיינען געווען געצוואונגען אַנצופאַנגען אַרבייטען אונטער ניט יוניאָן צושטאַנדען און דאָס האָט געפיהרט צו דעם, דאָס די יוניאָן איז אין גאַנצען צופאַלען געוואָרען. דיזער צושטאַנד האָט אָנגעהאַלטען כמעט ביז דעם מאָנאַט יאַנואַר פון 1919. ערשט דעמאָלט האָט זיך די לידיס טיילאָרס יוניאָן אין באָסטאָן אָנגעפאַנגען רעאָרגאַניזירען.

עס האָט פּאַסירט אויפ'ן פאָלגענדען אופן.

די ניו יאָרקער לידיס טיילאָר פירמע היקסאָן האָט אויך א שאַפּ אין באָסטאָן, און ברודער מאַנגאָוויטא, דער ביזנעס אייגענט פון לאָקאַל 80, איז געקומען אין באָסטאָן אויסגעפינען צו אין יענעם שאַפּ ווערט ניט געמאַכט ניו יאָרקער אַרבייט. און אַרויסגעוויזען האָט זיך, דאָס ניו יאָרקער אַרבייט איז טאַקע ווירקליך אין יענעם שאַפּ געמאַכט געוואָרען. אין דעם ניו יאָרקער שאַפּ פון דער פירמע איז דעמאָלט געווען טראָבעל. די אַרבייטער פון דעם באָסטאָנער שאַפּ זיינען גערופען געוואָרען צו א שאַפּ מיטינג און מען האָט זיי באַוויזען אַז זיי מאַכען איינפאַך סקעב־אַרבייט.

דאָס האָט געמאַכט אויף די אַרבייטער א שטאַרקען איינדרוק און זיי האָבען באַשלאָסען ניט צו סקעבען געגען זייערע ברידער אין ניו יאָרק, וועלכע האָבען געאַרבייט פאַר דער זעלבער פירמע, און דעם נעקסטען פריהמאָרגען זיינען זיי ניט געגאַנגען צו דער אַרבייט. דער סוף איז געווען, דאָס די אַרבייטער פון היקסאָן'ס ...

יאָרק האָט ער פאַרשפּראָכען, דאָס לאָקאַל 80 וועט שיקען פינאַנציעלע הילף ווייטער אַנצופיהרען דעם סטרייק אין באָסטאָן. אָבער יענע הילף איז לײדער ניט געקומען און די אַרבייטער האָבען דעם סטרייק געגען דער פירמע פאַרלאָרען. ווי עס שיינט, האָט לאָקאַל 80 אַזוי שנעל ווי עס איז געוואונען געוואָרען דער סטרייק געגען דער פירמע אין דעם ניו יאָרקער שאַפּ, זיך אין גאַנצען פאַרגעסען אַן די אַרבייטער פון דעם באָסטאָנער שאַפּ, וועלכע האָבען זיי געהאָלפען דעם סטרייק געווינען.

דער סטרייק אין היקסאָן'ס באָסטאָנער שאַפּ, כאָטש ער איז דעמאָלט פאַרלאָרען געוואָרען, האָט אָבער געהאַט א גוטע ווירקונג אויף די אַרבייטער אין דעם טרייד. עס האָט זיך געגעבען פיהלען, אַז מען דאַרף האָבען אַן אָרגאַניזאַציע, דאָס מען דאַרף ווידער אויפלעבען דעם לאָקאַל 36 ...

מיר האָבען דאַן צוריקגעקראָגען דעם טשאַרטער פון דער אינטערנעשאָנאַל און אָנגעפאַנגען א ברייטערען קאַמפּיין אַריינצוקריגען מעהר מיטגלידער אין דער יוניאָן. היינט צו־טאָג באַשטעהט אונזער לאָקאַל פון איבער 200 מיטגלידער, וואָס דאָס מיינט ביי אונז אין שטאָדט אַז מיר קאָנטראָלירען דעם טרייד פולע 100 פּראָצענט.

אונטער דיזע אומשטענדען האָט זיך גלייך אָנגעפאַנגען א פּראָפּאַגאַנדע פאַר בעסערע אַרבייטס־באַדינגונגען, און מיר האָבען אונזערע פאָדערונגען אַרויסגעשיקט צו די בעלי בתים.

דאָס איז געווען מיט איינינע וואָכען צוריק, מען האָט די בעלי בתים געגעבען א פּאָר וואָכען צייט צו ענטפערען. ...

א סטרייק פון לידיס טיילאָרס און אלטעריישאָן שניידער אין פּעטערסאָן

די לידיס טיילאָרס און אַלטעריישאָן שניידער פון פּעטערסאָן, ניו דזשוירזי, זיינען לעצטען מיטוואָך, דעם 30טען סעפּטעמבער, אַרויס אין סטרייק פאַר בעסערע אַרבייטס־באַדינגונגען. די סטרייקער זיינען מיטגלידער פון אונזער נייעם לאָקאַל 123, וועלכער איז דאָרט ניט לאַנג צוריק אָרגאַניזירט געוואָרען.

דער סטרייק האָט זיך אָנגעפאַנגען אויפ'ן פאָלגענדען אופן:

קאָונסיל פון דער אַמעריקאַן פעדעריישאָן אָוו לייבאָר אין פּעטערסאָן. די באַאַמטע און די פעדעריישאָן יוניאָנס זיינען פאַראינטערעסירט אין דעם סטרייק און וועלען איהם העלפען, מיט וואָס עס וועט נאָר נויטיג זיין.

עס איז איבעריג צו זאָגען, דאָס דער סטרייק האָט אויך די סימפּאַטי פון דער גאַנצער אַרבייטער באַפעלקערונג אין פּעטערסאָן.

וויכטיג פאַר סעקרעטערע און מענעדזשערס פון אונזערע לאָקאַלס!

מיר ווילען דאָ באַקאַנט מאַכען צו די סעקרעטערע און מענעדזשערס פון אַלע אינטערנעשאָנאַל לאָקאַלס פון ניו יאָרק, ...

דער פערטעל יעהרליכער מיטינג

פון דער

דזשענעראַל עקזעקוטיוו באָארד

אינטערנעשיאָנעל לידיעס גאַרמענט וואָירקערס יוניאָן

וועט אָפּגעהאַלטען ווערען

נעקסטע וואָך אין באפאלא, ניו יאָרק, האָטעל סטאַטלער

דער מיטינג וועט ערעפענט ווערען מאָנטאָג, דעם 6טען אָקטאָבער, און וועט אָנהאַלטען ביז ענדע וואָך.

לאָקאַלס וואָס האָבען פאַרלאַנגען צו דער דזשענעראַל עקזעקוטיוו באָאַר, זאָלען זיך ווענדען שריפטליך אָדער דורך קאָמיטעס אין האָטעל סטאַטלער, באפאלא.

קאָמיטעס וועלען אויפגענומען ווערען דינסטאָג און מיטוואָך, דעם 7טען און 8טען אָקטאָבער.

אב. באַראָף, דזשענעראַל סעק.-טרעזש.